

J. Miravittles... (Ve de la primera pàgina)

ter el paràgraf més significatiu del meu treball, aquell que li donava tot el seu sentit polític. El paràgraf en qüestió apareix amuntat en la reproducció fotogràfica que adjunto. En aquest cas he estat víctima d'un mal de què es queixen tots els escriptors, és a dir, la reproducció parcial — intencionadament parcial — de llurs articles. Prentent preteix d'aquest fet, els comunists que són, per cert, uns especialistes en aquest tipus d'estafa moral, han anunciat que jo havia iniciat, de moment per persona interposada, la meua col·laboració a l'«ABC» de Madrid. Si tenim en compte que en el «Mein Kampf» d'Hitler hi ha copades pàgines senceres d'Stalin, arribarem a la conclusió que aquella obra màxima de la filosofia nazi fou escrita, en col·laboració, per Hitler i l'actual tirà rus...

La reproducció fotogràfica del meu treball posa en evidència, una vegada més, la mala fe dels comunists catalans. Jaume Miravittles observa, a seguida, l'escassa força militar i política dels comunists en el moment de la revolució de Franco i la preponderància que al llarg de la guerra civil obtingueren gràcies a llur ben concebuda tàctica de «noyantage». Al·ludeix l'esforç de Lluís Companys per evitar les conseqüències del que el anomena «cop d'Estat» en la crisi d'algüad i acaba demanant als catalans una energètica precaució contra les actituds comunistes. De la reproducció fotogràfica de l'article al qual venim al·ludint, nosaltres copiem a continuació la part mutilada per «ABC» de Madrid i que diu així:

«Ahora bien, con la misma franqueza que doy los nombres de los líderes comunistas que lucharon al lado de los republicanos españoles contra el fascismo internacional, declaro que líderes anticomunistas muy conocidos estuvieron también al lado de la democracia española en su lucha contra el totalitarismo franquista. He aquí algunos nombres: André Malraux, dirigido una escuadrilla de aviación republicana y es actualmente el jefe intelectual del movimiento degaullista francés. A su cargo está especialmente la lucha ideológica contra el comunismo. Arthur Koestler, fue detenido por Franco, condenado a muerte y salvado por el Dr. Giral. Arthur Koestler es, sin lugar a dudas, el intelectual más sustancialmente anticomunista que existe actualmente. Estuvo en España, al lado de los demócratas, el señor Ibáñez, actual presidente de la organización sindical latinoamericana operada a la que dirige Lombardo Toledano. Ocupaba el cargo de jefe de la brigada italiana Garibaldi, el actual ministro de Defensa del Gobierno de De Gasperi, señor Paolacci, el cual se ha distinguido especialmente en su tenaz lucha contra la penetración de los comunistas italianos en el ejército y la policía de Italia.

Si, en efecto, ciertos comunistas notorios fueron a España y lucharon al lado de los demócratas. Pero su número y calidad no sólo no es igualado, sino superada por los demócratas anticomunistas que sacaron del conflicto español la más provechosa de las experiencias históricas: el comunismo ni fascismo».

CONFERENCIA MISTRALIANA El día 4 de desembre Mr. Pierre Gardès, Secretari General de l'Escola Carsinolo de Montauban donà una interessant conferència sobre «Le chant mistralien de la Coupe Santo». El conferenciant s'ocupà elogiosament de la personalitat de Victor Balaguer i les seves relacions amb Mistral.

NOUICAR GENERALITAT DE CATALUNYA

La Secretaria General de la Presidència ens comunica: Servei Social «Durant l'any escolar 1949-1950, el Servei Social de la Generalitat, en col·laboració amb el Centre de Reclassement Professionnel, ha aconseguit l'admissió del següent nombre d'alumnes: Col·legis Tècnics (joves de 14 a 16 anys): 350 (32 en 1948-1949). Centres d'Aprenentatge (adults): 284 (256 en 1948-1949). Formació Professional: 54 (23 en 1948-1949). Total: 688 (311 en 1948-1949).

Advertim ja des d'ara als compatriotes que desitgin ésser admesos el curs vinent que han de presentar llur sol·licitud el més aviat possible a la Generalitat de Catalunya (5, rue Faubourg Poissonnière, Paris IX) o al Centre de Reclassement Professionnel (39, rue de Béri, Paris VIII) fent constar els següents detalls: edat, domicili, data d'entrada a França, documentació personal, situació social i familiar i ofiç que es desitja aprendre.

Servei d'Ajut Des de la dissolució del govern de la Generalitat fins a la data, el Servei d'Ajut, ja sigui directament, ja sigui per mitjà dels diversos comitès internacionals o nacionals d'assistència als refugiats, ha distribuït la quantitat global de 3.743.686 frs. En aquesta xifra no estan compres les nombroses distribucions de queviures i d'articles vestimentaris que han pogut fer-se gràcies al concurs, també, de la col·laboració nacional i internacional.

CASAL DE MONTAUBAN Ha estat elegit el nou Consell Director del Casal Català de Montauban per a l'exercici 1949-1950; President, J. Duran i Guàrdia; Vice-President, Ramon Verduguer; Secretari, Ramon Figuerola; Comptador, Guillem Caballero; Treasurer, Agustí Garriga; Bibliotecari, Antoni Masculet; Vice-Secretari, Miquel Viella; Consellers, Manuel Pérez i Joaquim Sierra.

DE CATALUNYA ESTANT] «Abastos» i militarisme.—

Un «aguinaldo» dirigit.—Purga catòlica.—El preu d'una relliscada.—El Dr. Trias en llibertat.—Un altre aprofitat.

«ABASTOS» I MILITARISME En la « Vanguardia » del 28 del passat desembre s'hi llegia la convocatòria d'un concurs per a proveir els vacants que, per cessar, han deixat els temporals de la Comissió de « Abastos y Transportes ». Només hi tenen dret els « militars » en situació de reserva, com preferència les provinents del Cuerpo de Intendencia...

Quan Brunet fa de «romano»

Diferents amics que viuen a Catalunya ens han tramès un full de « Destino » que conté un article de Manuel Brunet. Per si la coincidència no fos suficient, els mateixos autors que acampen el retall no deixen cap mena de dubtes quant al menyspreu amb què ha estat rebuda la darrera hipocresia d'aquest faróll « romano » que es preval de la manca de contrapunt per a sobreviure a la seva indecència periodística.

Basant-se en un article que « el señor Ginés de Bracamonte » ha publicat a « La Vanguardia », l'ex-redactor del diari catalanista « La Veu » denuncia la « impolítica » dels polítics francesos que envernenen (?) les relacions entre Franco (que el confon amb Espanya) amb la República veïna. A creure ambdós periodistes, França pogué restar tranquil·la i distraure forces militars de la frontera pirenenca, durant les guerres 1914 i 1939, gràcies a l'actitud absolutament neutral dels governs espanyols. No negarem que així succeí durant la primera guerra europea, però ni Brunet ni « el señor Ginés de Bracamonte » no es poden valer del mateix argument quan a la segona, sense menjar al més elemental dels putors.

Franco seguí molt de temps, amb paraules i obres, les petjades de Mussolini les quals obligaren França a mantenir una estricta vigilància en ambdues fronteres, als Alps i als Pirineus. Recordem la « no-belligerència » franquista, el discurs de Sevilla on prometé un milió de batonets, el provinent de descarter de submarins alemanys des d'alguns ports espanyols, i... que fou el mateix Mariscal Pétain, aleshores ambaixador a Madrid, que denuncià els treballs dels espanyols en els « camps de treball », « I JO SE DE QUE VA » concloïa aquell amic de Franco parlant de les mesures militars espanyoles. I els anglesos, per altra banda, tampoc no mostraven gaire tranquil·litat com ho prova l'ampia trinxera d'aigua que allà Gibraltar de la Península.

Es ben cert que a França (que Brunet confon amb els socialistes) li interessa l'amistat d'Espanya així com la de tots els països, però és considerar-la molt ingènua si especulés amb aquesta amistat — com ho voldria el « romano » — en vista a un ajut per a oposar-se a la futura Alemanya ofensiva. Hitler i Mussolini tenien un munt d'hipòtesis guanyades durant la guerra civil espanyola i tothom pogué comprovar llur poca solidesa tan aviat com els aliats emprengueren el camí de la victòria. Qui podria estar segur que Franco arribat al cas no sorprenent el món amb una abraçada amb el seu més ferotge enemic?

Brunet, i « el señor Ginés de Bracamonte », obliden amb massa facilitat. Els elements falangistes trobats a Madrid i a França per el seu autor, no hi és per actuar contra el Govern de la República espanyola, i amb tot... els francesos que passaven la frontera — durant la darrera guerra — amb intenció de contribuir a no ésser que fossin sotjats per una saca de farina anglesa, deixant així ben malparada la « hidalgua » i altres faramalles més cares ara al neo-espanyolista autor del « Mera-

Tot just de publicada la nota i com que pel que es veu hi ha molta interès, es formà una cua imponent de cehlicants davant la Laletana n.º 32 on... els feren avinent que allí no sabien del que se'ls parlava. L'enyanya causà l'estupor que poden suposar entre els descents mercedors del singular «enchufe». Està clar que els altres, la resta dels veïns de

vellós desembarc dels grecs a Empúries. I recordem que el « impenit » s'exemplà fins a Tànger — en quines circumstàncies! — per bé que la « gesta » acabés, anys després, en els majors dels ridículs. Brunet ha aprofitat l'oportunitat per a clavar una urpada a Anglaterra quan escríu que si a Espanya atacava novament França aquella no es mourà de ja seva illa, contradint grollerament amb aquesta opinió la sol·licitud heroica que la Gran Bretanya ha demostrat al llarg de les dues Passades guerres.

Brunet, i « el señor Ginés de Bracamonte », es planyen de la posta del « rayonnement » francès. Si els creïem, els turistes només vénen al país dels cabarets i la pornografia. Es deu referir segurament — al turisme franquista que aprofitava totes les ocasions per a donar esbravada a la seva forçada beateria. I Calia veure els entusiasmes esportius del partit França-Espanya de l'any passat badant davant les fotos de les stars de cinema despullades a les tapes de les revistes i l'aglomeració que feren als cabarets de Saint Germain, Montmartre, etc.

Un destacat element oficial tingué cura d'animar — amb grans droctres — l'espectacle d'un dels establiments dels Champs Elysées. Que França — anem a una altra cosa — no hi perdut la simpatia de l'Empordà ni d'enlloc d'Espanya, ho proven les mateixes disposicions restrictives dictades per Franco en matèria de passaports i les mesures començades en vigor a Catalunya per a impedir la impressionant curru dels espanyols que voldrien fugir de la patria del falangisme. Si odedissin França no hi hauria tanta pressió per sol·licitar el seu pas.

Brunet, que acaba de meravellar-nos descobrint el « furor ibèric », valdria més que fes la història d'un « glorioso movimiento » que tot pretentant barrar el pas a uns quants demagogs desencadenà una terrible guerra fratricida. Per si no ho sap, nosaltres diem a « Romano » que, malgrat que fa onze anys que la « pau » regna en el país, les misèries augmenten diàriament d'una tal manera que molts dels creuats pensen que el cost de la victòria està en una desoladora desproporció amb els resultats obtinguts. — F.

Barcelona es prengueren la facècia amb una gran riallada.

UN «AGUINALDO» DIRIGIT

Les tradicionals festes de Nadal donaren lloc a una marató d'iniciatives unànimes a són del tot benèfiques. Els propietaris de les paradetes nadalenques foren requerits, si us plau per força, a cotitzar entre 35 i mil pessetes. Els secretaris de les tènencies d'Alcaldia dels districtes cinc, sis i set foren els qui més s'emmercaren en les recaptacions destinades, segons deien, als pobres. El del sisè, Julià Clapera, s'ha auto-destinat un bon i crecut «aguinaldo» i no queden gaire entrera un anomenat Garcia i el desinteressat literat Roig i Llop. Els pràctics en estadístiques fan elevar a 150 mil pessetes la « prima » del primer activista.

PURGA CATOLICA

A Madrid es publicava un setmanari que duia per títol «Tú», el qual era òrgan de l'HOAC, o sigui de les «Hermandades de Obreros Catòlicos». El tal periòdic, veia mutilades les seves columnes per l'acció de la Censura política de la « Secretaría de Educación Popular ». I, una vegada, no deixaven publicar, sencera, l'Enciclopedia del Sant Pare parlant dels règims totalitaris, o una altra vegada, els privava de la divulgació d'una Pastoral del Cardenal Segura o de Pildain, l'Arquebisbe de Canàries, Cansats de sofrir tantes mutilacions i prohibicions en els textos de les altes jerarquies de l'Església, varen decidir no portar a la Censura els números a publicar. Aquesta rebella va durar tres setmanes, durant les quals, dins l'Estat espanyol, hi havia un periòdic que actuava com si es trobés en període de plena llibertat. Però així, va acabar-se amb la suspensió, per un indefinit espai de temps, del periòdic «Tú». Els de l'HOAC, s'hi han hagut de sotmetre i ara no publiquen el seu portaveu.

Les protestes entre els elements actius d'Acción Católica, que han estat nombroses i han tingut una inesperada repercussió. Ha consistit, aquesta, en l'expulsió dels rengles d'Acción Católica del Ministerio de Educación Popular, Ibañez Martín; Pedro Rocamora, de la Secretaría de Educación Popular i del Martín Artajo, Ministro de Relaciones Exteriores del Govern franquista.

Per ara, les discrepàncies segueixen subsistint. Ni els ni els altres volen afiliar-s'hi, per tant, no hi ha setmanari. Ens hem quedat sense «Tú»!

EL PREU D'UNA RELLESCADA

El dia 10 de gener, «Diario de Barcelona» publicà una « Crònica de la nobleza », que deia així: « Y, recientemente, han concertado los Condes de Arguiño el matrimonio de su hijo segundo, el joven marqués de Villaverde, con una bella señorita, hija única de una elevada personalidad militar española... El fet de despatxar amb aquesta lleugeresa el casament de la filla del Caudillo ocasionà la recollida de l'edició i la cessantia del « noble » redactor — anunciada l'endemà pel mateix diari — Don Enrique de Génova Bouyosse de Montmorency. Però des de dalt han apretat i han decretat la suspensió del diari, cosa que s'ha pogut evitar mitjançant diners. L'autor de la « injúria » ha estat empresonat i ara en llibertat provisional mitjançant, altre cop, la intervenció del « vil » metal.

El censor també ha estat destituït i processat.

A Espanya no hi ha pa, però riem molt...

EL DR. TRIAS PUJOL

Podem anunciar que finalment ha estat posat en llibertat condicional el Dr. Joaquim Trias Pujol acusat, com informarem, d'haver curat un ferit de balala ara fa dos anys. Continua processat i ha de presentar-se periòdicament a la Policia.

UN ALTRE APROFITAT

La ben morta Diputació Provincial de Barcelona està atrefegada incoant un expedient al secretari Guillem Casesús d'haver rebut « gratificacions » per tres-cents mil pessetes. Per poc prim que miressin, caldria fer expedients amb rotativa, però no es pot matar tot el que és gras i privarien el « régime » de qui sap els valuosos « elements ».

SENSIBLE PERDUA

Ha mort a Sardanyola el conegut rabassaire Ramon Foc i Casanoves molt conegut en els mitjans opòsitacionats per la seva actuació i per haver sofert persecució. En l'acte del seu enterrament hi acudiren nombrosos republicans de les rodalies i de Barcelona.

ANIVERSARIS

Els nostres amics han commemorat l'aniversari de l'afusellament del President Companys amb un gran profusió i un foto muntatge amb la seva efígie i el nixol cobert de rams de flors. El recordatori de la mort del President Macià està adonat amb les quatre barres sagnants i una belles frases de fidelitat i de perseverança.

LES ACTIVITATS POLITIQUES

(Ve de la primera pàgina) restablir una ambaixada fins que de què i només cal llegir la premsa espanyola per a donar-se'n compte. Les reaccions americanes Ens consta que malgrat les condicions posades per Mr. Acheson a Franco, en molts sectors americans s'ha desenvolupat un sentiment de repulsa contra tota possibilitat de rehabilitació de l'actual Govern espanyol. El Comitè d'Acció Democràtica i els potents sindicats americans han alçat la veu i han fet arribar llur disgust al Departament d'Estat. Atès que el propi Mr. Acheson invoca contra la dictadura espanyola els acords del recent Congrés de la Confederació Mundial de Sindicats Lliures, i que els Sindicats americans li han ratificat de paraula llur actitud antifranquista és de creure que les coses no aniran pas com voldrien els amparadors del sindicat únic falangista. Ací a França, socialistes, demòcrates cristians i degaullistes han manifestat, sense equívocs, llur opinió contrària a tot intent pro-franquista. Es sap, gràcies a l'actitud del Foreign Office de mantenir el statu quo.

Els exiliats

Podem assegurar, per altra part, que la publicació de la carta de Mr. Acheson ha tingut la virtut de promoure beneficències iniciatives entre els grups exiliats espanyols. El Consell Federal pro Moviment Europeu, s'ha ocupat de la qüestió i ha pres diferents iniciatives, una de les quals és fer unes jornades d'estudi de les quals en podria sortir un programa d'actuació factible de recollir la immensa majoria d'assistències. Però, el camí empré obliga a una espera que nosaltres creïem s'hauria d'escuregir. Actui's amb serietat, però tot guanyant la cursa contra el rellotge. Per la seva part — i coincident amb el C.F.E. — la Federació de Deportats i Internats Polítics Espanyols ha convocat una reunió urgent de representacions polítiques i sindicals en vista a una acció comuna.

« No apto para menores »

Mr. Sam Pope Brewer, corresponent a Madrid del « New York Times » escriu: « Sabent o sospitant que la versió que en un principi publicà la premsa espanyola (carta de Mr. Acheson) havien estat curiosament « demeritades », nosaltres donem a conèixer únicament un aspecte de la carta, els espanyols interessats en la política exterior s'han mogut activament durant aquests dies per aconseguir el text íntegre. Aquest fet ha forçat aparentment l'actitud de les autoritats i dos dels tres periòdics matinals de Madrid « Arriba » i « Ya », han publicat avui el text complet com-

La Diputació Permanent

El dia 30 de gener tingué lloc una reunió de la Diputació Permanent de les Corts de la República, a la qual assistiren, sota la Presidència del nostre amic Ramon Nogués i Biset, President del Parlament, els senyors Juli Just, Maximiliano Martínez Moral, Julio de Jáuregui, Antonio Milla, Elfidio Alonso, i el nostre amic Francesc Jené.

«No apto para menores»

El dia 10 de gener, «Diario de Barcelona» publicà una « Crònica de la nobleza », que deia així: « Y, recientemente, han concertado los Condes de Arguiño el matrimonio de su hijo segundo, el joven marqués de Villaverde, con una bella señorita, hija única de una elevada personalidad militar española... El fet de despatxar amb aquesta lleugeresa el casament de la filla del Caudillo ocasionà la recollida de l'edició i la cessantia del « noble » redactor — anunciada l'endemà pel mateix diari — Don Enrique de Génova Bouyosse de Montmorency. Però des de dalt han apretat i han decretat la suspensió del diari, cosa que s'ha pogut evitar mitjançant diners. L'autor de la « injúria » ha estat empresonat i ara en llibertat provisional mitjançant, altre cop, la intervenció del « vil » metal.

UN «AGUINALDO» DIRIGIT

Les tradicionals festes de Nadal donaren lloc a una marató d'iniciatives unànimes a són del tot benèfiques. Els propietaris de les paradetes nadalenques foren requerits, si us plau per força, a cotitzar entre 35 i mil pessetes. Els secretaris de les tènencies d'Alcaldia dels districtes cinc, sis i set foren els qui més s'emmercaren en les recaptacions destinades, segons deien, als pobres. El del sisè, Julià Clapera, s'ha auto-destinat un bon i crecut «aguinaldo» i no queden gaire entrera un anomenat Garcia i el desinteressat literat Roig i Llop. Els pràctics en estadístiques fan elevar a 150 mil pessetes la « prima » del primer activista.

PURGA CATOLICA

A Madrid es publicava un setmanari que duia per títol «Tú», el qual era òrgan de l'HOAC, o sigui de les «Hermandades de Obreros Catòlicos». El tal periòdic, veia mutilades les seves columnes per l'acció de la Censura política de la « Secretaría de Educación Popular ». I, una vegada, no deixaven publicar, sencera, l'Enciclopedia del Sant Pare parlant dels règims totalitaris, o una altra vegada, els privava de la divulgació d'una Pastoral del Cardenal Segura o de Pildain, l'Arquebisbe de Canàries, Cansats de sofrir tantes mutilacions i prohibicions en els textos de les altes jerarquies de l'Església, varen decidir no portar a la Censura els números a publicar. Aquesta rebella va durar tres setmanes, durant les quals, dins l'Estat espanyol, hi havia un periòdic que actuava com si es trobés en període de plena llibertat. Però així, va acabar-se amb la suspensió, per un indefinit espai de temps, del periòdic «Tú». Els de l'HOAC, s'hi han hagut de sotmetre i ara no publiquen el seu portaveu.

EL DR. TRIAS PUJOL

Podem anunciar que finalment ha estat posat en llibertat condicional el Dr. Joaquim Trias Pujol acusat, com informarem, d'haver curat un ferit de balala ara fa dos anys. Continua processat i ha de presentar-se periòdicament a la Policia.

UN ALTRE APROFITAT

La ben morta Diputació Provincial de Barcelona està atrefegada incoant un expedient al secretari Guillem Casesús d'haver rebut « gratificacions » per tres-cents mil pessetes. Per poc prim que miressin, caldria fer expedients amb rotativa, però no es pot matar tot el que és gras i privarien el « régime » de qui sap els valuosos « elements ».

SENSIBLE PERDUA

Ha mort a Sardanyola el conegut rabassaire Ramon Foc i Casanoves molt conegut en els mitjans opòsitacionats per la seva actuació i per haver sofert persecució. En l'acte del seu enterrament hi acudiren nombrosos republicans de les rodalies i de Barcelona.

ANIVERSARIS

Els nostres amics han commemorat l'aniversari de l'afusellament del President Companys amb un gran profusió i un foto muntatge amb la seva efígie i el nixol cobert de rams de flors. El recordatori de la mort del President Macià està adonat amb les quatre barres sagnants i una belles frases de fidelitat i de perseverança.

La declaració afegeix que « el régime del General Franco està a punt d'esfondrar-se econòmicament i només a un préstec immediat de 400 milions de dòlars concedit pels E.E. UU. podria mantenir-lo en el poder ».

La Diputació Permanent

El dia 30 de gener tingué lloc una reunió de la Diputació Permanent de les Corts de la República, a la qual assistiren, sota la Presidència del nostre amic Ramon Nogués i Biset, President del Parlament, els senyors Juli Just, Maximiliano Martínez Moral, Julio de Jáuregui, Antonio Milla, Elfidio Alonso, i el nostre amic Francesc Jené.

«No apto para menores»

El dia 10 de gener, «Diario de Barcelona» publicà una « Crònica de la nobleza », que deia així: « Y, recientemente, han concertado los Condes de Arguiño el matrimonio de su hijo segundo, el joven marqués de Villaverde, con una bella señorita, hija única de una elevada personalidad militar española... El fet de despatxar amb aquesta lleugeresa el casament de la filla del Caudillo ocasionà la recollida de l'edició i la cessantia del « noble » redactor — anunciada l'endemà pel mateix diari — Don Enrique de Génova Bouyosse de Montmorency. Però des de dalt han apretat i han decretat la suspensió del diari, cosa que s'ha pogut evitar mitjançant diners. L'autor de la « injúria » ha estat empresonat i ara en llibertat provisional mitjançant, altre cop, la intervenció del « vil » metal.

UN «AGUINALDO» DIRIGIT

Les tradicionals festes de Nadal donaren lloc a una marató d'iniciatives unànimes a són del tot benèfiques. Els propietaris de les paradetes nadalenques foren requerits, si us plau per força, a cotitzar entre 35 i mil pessetes. Els secretaris de les tènencies d'Alcaldia dels districtes cinc, sis i set foren els qui més s'emmercaren en les recaptacions destinades, segons deien, als pobres. El del sisè, Julià Clapera, s'ha auto-destinat un bon i crecut «aguinaldo» i no queden gaire entrera un anomenat Garcia i el desinteressat literat Roig i Llop. Els pràctics en estadístiques fan elevar a 150 mil pessetes la « prima » del primer activista.

PURGA CATOLICA

A Madrid es publicava un setmanari que duia per títol «Tú», el qual era òrgan de l'HOAC, o sigui de les «Hermandades de Obreros Catòlicos». El tal periòdic, veia mutilades les seves columnes per l'acció de la Censura política de la « Secretaría de Educación Popular ». I, una vegada, no deixaven publicar, sencera, l'Enciclopedia del Sant Pare parlant dels règims totalitaris, o una altra vegada, els privava de la divulgació d'una Pastoral del Cardenal Segura o de Pildain, l'Arquebisbe de Canàries, Cansats de sofrir tantes mutilacions i prohibicions en els textos de les altes jerarquies de l'Església, varen decidir no portar a la Censura els números a publicar. Aquesta rebella va durar tres setmanes, durant les quals, dins l'Estat espanyol, hi havia un periòdic que actuava com si es trobés en període de plena llibertat. Però així, va acabar-se amb la suspensió, per un indefinit espai de temps, del periòdic «Tú». Els de l'HOAC, s'hi han hagut de sotmetre i ara no publiquen el seu portaveu.

«No apto para menores»

El dia 10 de gener, «Diario de Barcelona» publicà una « Crònica de la nobleza », que deia així: « Y, recientemente, han concertado los Condes de Arguiño el matrimonio de su hijo segundo, el joven marqués de Villaverde, con una bella señorita, hija única de una elevada personalidad militar española... El fet de despatxar amb aquesta lleugeresa el casament de la filla del Caudillo ocasionà la recollida de l'edició i la cessantia del « noble » redactor — anunciada l'endemà pel mateix diari — Don Enrique de Génova Bouyosse de Montmorency. Però des de dalt han apretat i han decretat la suspensió del diari, cosa que s'ha pogut evitar mitjançant diners. L'autor de la « injúria » ha estat empresonat i ara en llibertat provisional mitjançant, altre cop, la intervenció del « vil » metal.

UN «AGUINALDO» DIRIGIT

Les tradicionals festes de Nadal donaren lloc a una marató d'iniciatives unànimes a són del tot benèfiques. Els propietaris de les paradetes nadalenques foren requerits, si us plau per força, a cotitzar entre 35 i mil pessetes. Els secretaris de les tènencies d'Alcaldia dels districtes cinc, sis i set foren els qui més s'emmercaren en les recaptacions destinades, segons deien, als pobres. El del sisè, Julià Clapera, s'ha auto-destinat un bon i crecut «aguinaldo» i no queden gaire entrera un anomenat Garcia i el desinteressat literat Roig i Llop. Els pràctics en estadístiques fan elevar a 150 mil pessetes la « prima » del primer activista.

PURGA CATOLICA

A Madrid es publicava un setmanari que duia per títol «Tú», el qual era òrgan de l'HOAC, o sigui de les «Hermandades de Obreros Catòlicos». El tal periòdic, veia mutilades les seves columnes per l'acció de la Censura política de la « Secretaría de Educación Popular ». I, una vegada, no deixaven publicar, sencera, l'Enciclopedia del Sant Pare parlant dels règims totalitaris, o una altra vegada, els privava de la divulgació d'una Pastoral del Cardenal Segura o de Pildain, l'Arquebisbe de Canàries, Cansats de sofrir tantes mutilacions i prohibicions en els textos de les altes jerarquies de l'Església, varen decidir no portar a la Censura els números a publicar. Aquesta rebella va durar tres setmanes, durant les quals, dins l'Estat espanyol, hi havia un periòdic que actuava com si es trobés en període de plena llibertat. Però així, va acabar-se amb la suspensió, per un indefinit espai de temps, del periòdic «Tú». Els de l'HOAC, s'hi han hagut de sotmetre i ara no publiquen el seu portaveu.

SUITE PRADENCA

EL RECORD DE MESTRE FABRA per Julià GUAL

El dia de Nadal, al matí, un grup nombros que componia la gairebé totalitat de catalans de Prada, varen anar en comitiva a portar una corona de flors naturals sobre la tomba de Mestre Pompeu Fabra. Inatguiraven, al mateix temps, una magnífica pedra tombal, de marbre, que ha estat costejada per Cultura Catalana de Paris. Gravada per l'esculptor català, Miquel Parecés, porta la següent inscripció:

«Aquí reposa Pompeu Fabra i Poeh, Senyor ordenador de la llengua catalana. (Barcelona, 20 febrer 1868 — Prada 25 desembre 1948.)»

Aquest primer aniversari de la mort del qui fou el Mestre de tots, celebrat sense grans pompes, però que els catalans de Prada hem marcat en una coincidència de respecte, d'estima i de fidelitat, és també, una mica, signe dels temps.

En els horitzons grisos de l'actualitat, com ha dit recentment un gran poeta nostre, les ombres protectores dels grans noms són encara una ferma i gran defensa.

EL FESTIVAL BACH, DE PRADA Tot i el món musical, es prepara a commemorar en 1950, el segon centenari de la mort del geni de la Música, Joan Sebastià Bach. I tothom ha coincidit en un sol nom, per tal d'assegurar-se la millor reeixida dels programes preparats: el del nostre gran compatriota Pau Casals.

Aquesta commemoració gira, des del punt de mira mundial, a l'entorn de dos noms, llatins tots dos, que han estat els descobridors i els divulgadors de l'obra de Bach, per fortuna tots dos vivents: Albert Schweitzer i Pau Casals.

La Diputació Permanent

El dia 30 de gener tingué lloc una reunió de la Diputació Permanent de les Corts de la República, a la qual assistiren, sota la Presidència del nostre amic Ramon Nogués i Biset, President del Parlament, els senyors Juli Just, Maximiliano Martínez Moral, Julio de Jáuregui, Antonio Milla, Elfidio Alonso, i el nostre amic Francesc Jené.

«No apto para menores»

El dia 10 de gener, «Diario de Barcelona» publicà una « Crònica de la nobleza », que deia així: « Y, recientemente, han concertado los Condes de Arguiño el matrimonio de su hijo segundo, el joven marqués de Villaverde, con una bella señorita, hija única de una elevada personalidad militar española... El fet de despatxar amb aquesta lleugeresa el casament de la filla del Caudillo ocasionà la recollida de l'edició i la cessantia del « noble » redactor — anunciada l'endemà pel mateix diari — Don Enrique de Génova Bouyosse de Montmorency. Però des de dalt han apretat i han decretat la suspensió del diari, cosa que s'ha pogut evitar mitjançant diners. L'autor de la « injúria » ha estat empresonat i ara en llibertat provisional mitjançant, altre cop, la intervenció del « vil » metal.

UN «AGUINALDO» DIRIGIT

Les tradicionals festes de Nadal donaren lloc a una marató d'iniciatives unànimes a són del tot benèfiques. Els propietaris de les paradetes nadalenques foren requerits, si us plau per força, a cotitzar entre 35 i mil pessetes. Els secretaris de les tènencies d'Alcaldia dels districtes cinc, sis i set foren els qui més s'emmercaren en les recaptacions destinades, segons deien, als pobres. El del sisè, Julià Clapera, s'ha auto-destinat un bon i crecut «aguinaldo» i no queden gaire entrera un anomenat Garcia i el desinteressat literat Roig i Llop. Els pràctics en estadístiques fan elevar a 150 mil pessetes la « prima » del primer activista.

PURGA CATOLICA

A Madrid es publicava un setmanari que duia per títol «Tú», el qual era òrgan de l'HOAC, o sigui de les «Hermandades de Obreros Catòlicos». El tal periòdic, veia mutilades les seves columnes per l'acció de la Censura política de la « Secretaría de

DE L'ACORD MENTAL A L'ACORD PUBLIC

I els partits s'haguessin de limitar a preveure i encertar el futur immediat a un període prou llarg i a trobar el camí més adequat per aconseguir-hi. L'esquerra podria mostrar-se satisfeta i deixar passar-se del seu comportament. La seva norma de conducta, determinada en els seus més destacats començaments, cas d'haver-la de simbolitzar en un grup, traçarien una línia dreta que lligues l'any 1946 al 1950, de carrossona fins avui.

Però la política, que no és ni contemplació ni escola filosòfica que es puguin passar a les presses del relleu de la vida, exigeix als partits, i sobretot als catalans, altres satisfaccions que l'honor de lurs encerts i el goig de l'ur rectitud. L'acció que ens accions deuen tenir quant al camí, al poc camí, que hem fet, en conjunt, tots els grups contra la fortíssima inèrgia. La despenja, sense haver-hi acordat la tàctica, compromet l'honor de la batalla, sino i tot la seva pròpia reactivitat, amb tot.

Tot i això, encara ens quedem molts suficients per a confiar en aquesta cosa tan senzilla que és el posar-se d'acord tots aquells que hi ho estan mentalment. N'hi hauria prou que es respongués amb juts al que es declara, s'escruu i es pensa per a obtenir un principi d'acord, per a fer la primera passa que ens conduiria a majors coincidències.

Es pot dir, conegudes actituds i declaracions individuals o col·lectives produïdes ací i allà, però tot Franca, que una enorme majoria, per a no dir a unanimitat dels catalans, s'ha fet veure la que se veu dient "sotició democràtica" per a resoldre el problema espanyol. En aquests darrers temps, s'ha evidenciat una acusada flexibilitat en sectors recas que, per estar representats en el Govern, es despenja de fer-los comprendre la realitat, aquesta, al?, tan cdua i desoladora realitat que desespera el cor. I a hui els qui en alta veu persisteixen en solucions integrals, sense compromisos de cap mena, pariant-os únicament se us mostren ajenyosos de sortir de l'impassa en que ens trobem. És pot dir, doncs, que a França — tret de rares excepcions — es té el nostre problema, de les seves dificultats i de les possibilitats de solució, unes opinions perfectament conciliades.

Què impedeix, doncs, que aquesta tàctica entesa pugui ésser formalitzada per a fer més operant el nostre proclimitisme? Tenim ven presents els arguments que acusaven — acusen, encara — a "determinades" nosos". En aquestes atures del nostre Calvari, vistes i sospesades les actituds de la diplomàcia internacional, nosaltres expressem "copim" — i pesen ben bé els nostres mots — que la no solució del problema espanyol no té gran cosa a veure amb el comportament dels grups catalans. Totsom pot lluitar-se a espedicions entorn del clàssic "Si s'hagués...", però no es pot dir, amb convenciment fonamentat, que hagi existit mai en els meus dirigents del món el propòsit de donar el cap de mà decisiu contra Franca. I Déu sap quantes ocasions s'han perdut de poder ho fer sense traspals.

Les Institucions no són — o no haurien d'ésser — un obstacle per a res. Ara bé, si els monàrquics persisteixen a mantenir la seva, amanant d'un hipotètic dret diví, no fóra lògic que els republicans reneguessim les nostres, més recents i, sobretot, més justificades per raó d'un dret en voga en tota societat moderna.

Hi ha, és cert, la qüestió de la permanència del Govern exiliat, però aquesta pot ésser resolta amb la bona voluntat de tothom. No es tracta per a nosaltres d'especular sobre la seva composició, ans d'estudiar-la i tenir-lo en compte en tant que peça de la màquina en marxa contra el feixisme espanyol... i això mentre es tinguin provades garanties de la seva responsabilitat, la qual condició no és acomplerta ni la podem esperar amb el seu actual Cap.

Determinis el paper i el lloc de cada u en l'ofensiva antifranquista i no es desadany, perquè si, aquesta o aquella barricada. Els partits, els sindicats, els deportats, els intel·lectuals, i les mateixes institucions, poseeixen vastes zones d'influència a tot arreu del món. Cal combinar aquests ascendents i traure'n el màxim profit possible, de manera que no es torni a repetir el desafiament d'orquestrats quan ens trobem altre cop davant d'un cas com el de la carta de Mr. Acheson.

DE CATALUNYA ESTANT

Exposició política

BARCELONA, febrer, 1950. — L'Ajuntament franquista celebra l'entraada al mig segle amb una exposició de fotografies que constitueix una història retrospectiva de diferents aspectes de la vida ciutadana. Els rets ha passat completament desapercibut de la majoria de barcelonins i només un cop clausurada, hom ha sabut que entre les fotografies recordatòries de l'actuació municipal en els darrers temps figuraven — i ves per on! — les dels nostres alcaldes populars Lluís Companys, Jaume Aiguader, Carles Pi i Sunyer i H. Salvadó.

Els comentaris, amb aquest motiu, són tan pujats de to que ens sentim incapaços de transcriure'l literament. « Coses veredes... »

Una caixa d'armes

La breu estada de Nicolas Franco a Barcelona no donat lloc a creure que l'home s'interessava en algun afer de categoria. En erecte, el germà del « Caudillo » és accionista d'una infinitat de negocis i entre ells assenyalen la « Casa Sans », fàbrica de lones del carrer de Casanova. El cas és que aquesta casa, per tal de resoldre les dificultats per manca de fluid elèctric, adquirí un motor a l'estranger, el qual, en arribar ja temps a Barcelona provocà un gran desori entre els pòncies que volien saber, de totes passades, la procedència de les ARMES que contenia una voluminosa caixa. Portats per la mes gran diligència, els guardacoers de la seguretat franquista, esbrinaren per tot i a la casa destinatària no trobaren rastre ni d'una espingarda. Com que era natural que els « alijistes » es neguessin, lllurs encaicadors arribaren fins a Nicolas Franco el qual, com pòdeu suposar, no sabia res d'aquestes activitats clandestines. I com que no hi havia manera de convèncer els espavilats pòncies, calgué l'anada a Barcelona de l'ambaixador a Lisboa. Finalment, i només després d'aquest testimoni excepcional es pogué donar per liquidada la qüestió de les armes, i la Policia de la nostra capital perdé així un motiu de regreïament i qui sap i tot si algunes condecoracions. « Què hauria passat, però, si el motor l'hagués rebut algun industrial sense influència? ; Ah, aleshores hauria calgut Déu d'ajut (llegit diners) per a deixar-lo tranquil i en bona harmonia amb el règim.

Un « azul » com tants d'altres

Emparant-se en la seva amistat, un subjecte visità un funcionari del Consolat de Cuba, al qual deixà mot per terra i immediatament li robà dues mil pessetes que portava al damunt. El cinic tornà al seu treball de la casa « Hércules » tot brut de sang, i un cop descobert el crim se'n començà tranquil·lament als pòncies. L'autor d'aquest repugnant fet no és altre que un combatent de la « Divisió azul » i de les SS, alemanyes. Havia entrat al seu treball per

imposició del « Sindicato vertical » a asseguracions. La premsa no és com en temps de la República i pònga i de les notícies per tal de dirigir l'opinió sensata. Per això el fet ha estat « despatxat » amb pòques ratlles.

La falsa carta de Prieto

A excepció de « La Vanguardia », tota la premsa diària « barcelonina » publica una carta atribuïda al líder socialista Indalecio Prieto. Procedia de « Arriba » el qual, és diu, l'obtingué mitjançant diners d'un individu suspecte (1). Val a dir que aic ningu no donà la més mínima confiança a l'esmentada publicació i el creixent rumor d'indignació per la mala fe obligà la censura a prohibir-la... després de divulgada. En presentar les galeries de « Destino » es féu observar que en el cas de voler reproduir la carta no hoessin, car « s'han circular ordres de no parlar-ne mes per haver-se comprovat la seva falsitat ». El conegut Galin-soga, de « La Vanguardia », havia respost així als incessants requeriments de la « Delegación de Propaganda »: « Yo no la publicaré porque ni el Barón de Terradas cree en su autenticidad ».

La mort d'U. Hurtado

Ha mort, sobtadament, Don Amadeu Hurtado, jurista i polític ben conegut en tots els sectors catalans. Feia poc de temps que s'havia reintegrat a la Pàtria i portava una vida reservada. La seva mort ha estat molt sentida. A l'acte de l'enterrament hi acudí una immensa gernació de ciutadans de totes tendències que recordaven la seva intensa actuació des de l'any 1906 es presentà a la llista de « Solidaritat Catalana » i destronà Alfons Sala del seu feu de Terrassa. Fou diputat a les Corts Constituents i Conseller de la Generalitat de Catalunya.

Incidents universitaris

Els estudiants falangistes han provocat els catalans amb motiu de « El día del estudiante caido ». No és aquesta la primera batussa i tot fa creure que aquells estan disposats a oposar-se, de totes maneres, al ressorgiment cohesionat del catalanisme universitari. Els mateixos valents han impedit la publicació de l'ex-

Redacció
6, Bld Polsonnière
Tel. PRO 15-01, poste 168
Paris (IX)

Xec postal
Paris, C. 646950
SANTIAGO VILA
6, Bld Polsonnière
Paris (IX)

La Humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2a EPOCA. — Núm. 120. — 20 de Març del 1950

Fundador : LLUIS COMPANYS

Preu : 10 francs.

A PROPOSIT DE LES DELEGACIONS CATALANES

AGIU ha opinat que la creació de les « Delegacions Catalanes als països d'Amèrica » havia d'ésser lògicament precedida per la constitució d'un Govern o, almenys, d'un Consell Assessor Central i que, no havent procedit per aquest ordre, s'incuriria en el defecte expressat per la locució « posar el carro davant del bou ».

Però, com que el projecte no podia arrossegar-se per molt de temps d'aquí a un termini llarg, jo he d'apropiar el seu trasllat al de les realitzacions. És cert que aquest trasllat no ha estat total. Ho hauran aconsellat així les diverses consultes i l'estudi de la qüestió que durant un període necessari de temps, han ocupat l'Honorable President de Catalunya.

Per a estimar el punt d'incert d'aquesta decisió, cal comprendre prèviament que no és l'accessori sino el principal, allò que s'ha posat, ara, en funcionament. Perquè encara que s'hagi annuiciat prudentment que « Delegacions » creades, són només la base de la seva estructuració completa, no per això deixen de constituir-ne la part més útil, talment els fonaments de qualsevol edifici constructiu.

A més, la patriòtica insistència dels nostres connacionals, sobretot dels qui es troben esparsos per terres d'Amèrica, no podia quedar desatada per més temps. És més que el text publicat, és la seva virtualitat el que vull ponderar. L'esperit, més que la lletra. Per això no és estrany que de tot l'article en retinguí preferentment la Disposició Addicional que concedeix al conjunt de les Delegacions admeses, la facultat de modificar i d'adaptar a les necessitats que el propi funcionament assenyalí, les « normes » per les quals deuen regir-se. Les possibilitats d'una eficaç i d'una expansió superior, radicuen en aquest darrer article i

estie segur que els nostres compatriotes d'Amèrica reforçaran, en la pràctica, aquesta apreciació. Ve a tomb el record del càlid acolliment que els mateixos nuclis de catalans havien dispensat a iniciatives semblants, encara que d'objectius molt més limitats. Fa més de trenta anys, el « Servei de Relacions Exteriors », establert pel Centre de Dependents, va confeccionar el primer cens complet d'entitats i publicacions catalanes, existents en altres països, totes les quals correspongueren, després, amb interès molt viu a les finalitats patriòtiques d'aquell organisme. Pocs anys més tard, de comú acord amb l'A. P. de l'Espanyol, era creada, ara aquesta, la que se feia càrrec de la documentació recollida pel « Servei » i en treia els elements que li permeteren incremen-

tar el seu cos de Comissions Delegades, de les quals li en pervingué mes de la meitat de la seva pujança ulterior, tant pel nombre dels seus associats, com pel volum dels seus ingressos.

Més que ara sigui des de l'exili, els vincles que esten la Generalitat vers els nuclis de catalans de l'altra banda del mar constitueixen una més àmplia vertebració corporativa que, amb la solvència i els ambiciosos factors intervinents, promet un rendiment molt superior al de les provatures precedents.

Diversos portants catalans han assenyalat el profit que hom pot esperar de les Delegacions en exercici. El Pobie Català, de Mèxic, en un editorial, fa esment de les tasques a realitzar, convencions i amboscotes d'ells, però que reclamen, algunes, dels seus executors, dots especialitzades.

No seria just que algú m'acusés de voler-les negligir. De cap manera! Però el mateix editorialista converteix anticipadament amb la Generalitat quan aquesta, en dictar les « normes », s'expressa contra el règim franquista i a favor de la reconquesta nacional de Catalunya i es en aquesta direcció que les primeres fites en semblen accessibles.

Preclarat, encara, que l'esforç més sostingut no crec que hagi d'ésser esmerçat en divulgar les diverses formes d'opressió que s'abaten, per igual, damunt dels ciutadans liberals dels països dominats pel dictador. In-cunxat als homes de la República Espanyola — als quals, si hi ha cas, devem ressenyar i proclamar en aquest aspecte, els seus escrits, les seves Declaracions i els seus missatges a la ONU.

Però Catalunya pot denunciar al món una relació impressionant de greuges, d'atropells i de sofriments que els homes de la República Espanyola mai no inclouran en cap de llurs memorials. Del baròmetre de la fòbia antipañola, instal·lat per Franco, n'han estat revelades a l'exterior algunes indicacions dels graus

més pujats de ferocitat, però no cap de les que constaten els de la mes subtil i inalterable perfídia.

Ara mateix m'arriba la informació de dues sessions dedicades a honorar la memòria de l'il·lustre escriptor català Antoni Rovira i Virgili, que han tingut lloc a Catalunya. No puc referir els noms dels amics que hi han assistit ni menys els de les personalitats que hi han pres part, perquè aquests actes han hagut de portar-se a cap clandestinament.

Anar era un editor que havia de decidir no obrir més concursos per a dotar obres d'imaginació, en català, perquè la censura, després, no els autoritzava la publicació. Ahr, també, que es prohibia el festejar amb un sopar l'èxit aconseguit pel poeta Sagarra amb la seva darrera obra teatral. I que, amb motiu de l'enterrament del mestre Lluís Companys, els urigians varen ésser dictades mesures restrictives de la manifestació del sentit popular i impedida l'assistència de la Banda Municipal que aquell gran músic, amb la seva sensació, havia comblat de prestigi.

I ja no d'ahir, sino de molt abans que el creixement de la població de Barcelona ha d'ésser forçosament subordinat al de Madrid. (Un cinic, o un humorista, ha fet imprimir uns cartells representatius d'una taxa percebuda en tots els locals públics: « Barcelona és la segona ciutat de Espanya porque no tiene su asiento en ella el trono de Castilla » Sic.)

Una altra ben curiosa imposició és que a la nostra ciutat no es deu registrar un nombre de matricules d'autos i bicicletes que ultrapassi el de Madrid i sempre que això estia a frec de succedir, se'n sospas el despatx a la capital catalana, mentre a l'espanyola segueixen expenent-les amb totes les facilitats.

La relació pot oferir moltes altres mostres d'identica significació sense abilitar l'intent de desplaçar la indústria catalana — i, com a col·lo, senyaljar la vigència de les oprobioses mesures que no deixen apatirar un sol rotol ni un sol període de la llengua peculiar del país ni una sola bandera que ostenti els nostres colors nacionals.

En resum, les Delegacions « consulars » de la Generalitat, lluny d'operar en el secret de la diplomàcia, haurien d'ésser les soreses fran-petes, ressonants a tots els vents propiciats, que divulgassin amb persistents tocs d'alerta, les sinistres intencions del tirà-genocida d'anihiljar el cos, abans plujant, espiritualment i materialment, de Catalunya. El President Iria, en crear les Delegacions Catalanes, alhora que ha posat en peu un organisme d'abast il·limitat, ens confirma la seva noble inquietud per a conservar les nostres essències nacionals i la seva voluntat enag de sostenir la unitat dels catalans. Dos objectius que, fidelment compartits pels seus compatriotes, obren la porta a totes les confiances. Una vegada, a Jèricó, va ésser al suats trompetes que les muralles s'esfondraren...

L'OPINIO INTERNACIONAL

L'ateu i la penicilina

Tots havíem cregut que l'Espanya falangista no transgriuria mai en qüestió de moral... ferotgement anticomunista. Estàvem equivocats, i així ens ho ja saber no res menys que un professor de Dret Internacional, des de la revista espanyola « Tritero ». Llegiu uns paços examunicats i que tenen un regim que els franquistes voldrien veur amb la bomba H :

« Però com, se me diria, es que ser compatible com nuestra postura anticomunista y con el sentimiento de la inmensa mayoría de españoles el establecer relaciones, aunque sólo fuesen comerciales, con los países del otro lado del « teión de acero »? Mi respuesta sería afirmativa. Del mismo modo que no significaría una apostasía de la fe catòlica el que un enfermo grave de pulmonía adquiriese la penicilina que urgentemente necesita en la única farmacia del pueblo, a pesar de que el farmacéutico fuese ateo. »

« I que lluny estem d'aquell "Màs vale honra sin barcos que barcos sin honra" ! »

Un retrat de Franco

L'Agència OPE reproduceix un segon article del periodista americà Mr. White, publicat al « Sor », de Belgica, després d'un viatge efectuat a Espanya. Nosaltres n'estàrem els següents paràgrafs :

« A Espanya, gairebé tots els ciutadans semblen estar d'acord que a Franco li manquen l'educació i la instrucció necessàries per a ocupar el càrrec de Cap de l'Estat. Franco entrà a l'exèrcit, de jove, amb uns coneixements culturals molt limitats. Els militars que a Espanya pensen realitzar una bona carrera ons de l'Artilleria, a Cavalleria o en els Estats Majors, no dissimulen llur desdeny envers l'altra arma. El general Franco condueix el seu Govern com manaria un nuclí militar, gràcies a un mètode d'ordres, de contràndres, d'estratagemes i de pànolis. Ell mateix es fa perfectament càrrec de la seva manca de base i dedica una

gran part del temps a la lectura d'obres històriques i biogràfiques. Recentment, i probablement a causa de la perllongada paralizació dels negocis a Espanya, s'ha llançat a l'estudi dels temes econòmics... »

« Hi ha una faceteta en el seu caràcter, que de seguida sorprèn els estrangers... la freda crueltat i la deslluada mediocritat que aparenta el personatge. Hi ha qui recorda el fet, que durant la guerra civil deixés alifantissat fredament un cosí germà seu, sospilat de republicanisme. Amb més freqüència, però en veu baixa, es relata la forma en que tracta el seu pare, al qual no va estimar mai... »

Llibertat i dirigitisme

Arno Dosch Fleuret publica a « Excelsior », de Mèxic, una crònica de Madrid de la qual reproduïm el següent :

« Ya se puede notar sobre la superficie misma de la vida hispana el malestar provocado por los esfuerzos de la Falange para establecer un control dictatorial sobre la industria. Basta con decir que destacados hombres de la banca y de empresas comerciales se han sentido impulsados a expresar abiertamente su protesta y senalar que la situación se ha tornado crítica. »

« El descontento se endereza principalmente en contra de don Juan Antonio Suances, ministro de Industria y Comercio Exterior, quien también dirige el Instituto Nacional de Industrias. Dicho instituto ha alcanzado un control casi total del comercio y la industria. Uno de los actos del INI que más indignación causó fue su negativa cuando los productores de artículos de consumo solicitaron que los créditos exteriores de España fueran utilizados para la adquisición de maquinaria nueva y materia prima. »

« El malestar mercantil se hizo más agudo cuando el secretario de Estado Acheson, censurando indirectamente al INI, en su reciente carta

CARNET POLITIC

El senyor Albornoz, en nom del Govern de la República Espanyola, per ha llançat, des de Mèxic, una crida a l'opinió pública dels països democràtics. El document és llarg, molt llarg, i qualsevol que conegui només una mica les exigències de les empreses informatives i de la premsa, sap que la crida cairà en el buit per manca d'altaveus. Ben escrit, amb raonaments que no per ésser sobradament coneguts deixen de tenir el seu pes davant la història, el document conté excessives disquisicions, més propies de capítol d'un llibre blanc, raig o verd, a la manera dels que llancen els governs, que no pas d'una declaració o, en aquest cas, apel·lació als pobles. Al nostre entendre, l'autor ha confós la mesura i el to d'una conferència o d'una declaració personal amb el d'una text governamental. Conté, malgrat el desig d'evitar l'« insulto » i el « desparante », frases despectives per a polítics que han desaparegut de la terra i s'hi excita els pobles contra els governants que han assolit els mateixos. Engratament polític, el text en qüestió està editat a passar sense pena ni glòria, postergat a la categoria d'una esbravada com tantes d'altres que coneixem i que no ens han guanyat ni una simpatia més.

Ens consta que l'opinió que acabem d'emetre és compartida, precisament per elements que estan molt més a prop del senyor Albornoz que de nosaltres. Tant és així que no fora d'estranyar que l'únic resultat d'aquesta darrera pensada no fos altre que el d'acabar de dividir la política espanyola i més concretament els grups que figuren en l'actual Govern. Trist resultat, tanmateix, que ja coneixia per endavant el senyor Albornoz i això no obstant, res no li ha fet aturar el « gesto » personal determinat amb qui sap-la desconsideració per part dels seus companys de Govern. Dejuntament, el senyor Albornoz no és dels qui s'ajupen davant les exigències dimanades de la col·laboració ministerial.

Segueix creixent a totes les Amèriques la campanya contra la possibilitat de rehabilitar internacionalment Franco. Als dos principals sindicats nordamericans i a l'« American for Democratic Action », s'han afegit altres sindicats i organitzacions llatino-americanes per a intensificar l'acció opositora. Llegint els conceptes energics de llurs missatges i protestes hom ha de concloure que la consciència universal no solament resisteix a la seva mort sino que fa front a l'« personalismo franquista » amb altres etiquetes, les intencions i els actes que tothom crea irremissiblement arregonats per una afrosua guerra. A despit dels interessos, encara hi ha premsa que, independentment de la nostra causa, s'eleva contra la prostitució d'aus compromisos signats de cara al món amb la sang de milions de vides.

Tot i la magresa de la majoria que ha guanyat el « Labour Party », cal

reconèixer que aquesta constitueix una magnífica "performance" per part d'uns homes que han governat durant cinc anys en condicions dificultíssimes, amb un programa que ha lesionat interessos de casta i d'empresa. Cinc mesos enrera, els sondatges de l'opinió pública els eren francament desfavorables, però l'entersa i el grau de maturitat política dels progressistes d'aquell país els ha permès de remuntar la costa fins a ultrapassar els conservadors. La distància que els separa, però, comptarà una frenada laborista i els seus adversaris tractaran de fer-la favorable al franquisme, tot oblidant descaradament els "anecedents" i la guerra.

La premsa espanyola que hauria esgrimit, en el cas que Churchill es trobes en les mateixes condicions d'Atlee, la llei d'un vot de majoria com a determinant d'una neta victòria, ara la ridiculitza i hi fa jocs de mans en favor dels "torios". Augusto Assia s'ha comportat, des de "La Vanguardia" i "E", com un energumeng alba electoral d'aquests darrers. Totes les seves cròniques han estat dedicades al "pòin" de bar i a denigrar els laboristes, fins a fer comparacions innobles, prestant una mena de canalisme electoral per part d'ells i això mentre tota la premsa anglesa ha fet remarcar el caràcter cavaleres de la contesa electoral. Prenent poi d'una recomanació a la prudència per part d'un funcionari del Foreign Office, el decorat periodista hi ha respost amb auleria, invocant els seus drets de mascle, sense tenir en compte que cap periodista estranger — no cal citar certs casos per arriconeguts — no s'hauria atrevit a parlar d'un falangista qualsevol, amb la forma que ha fet Assia d'un ministre anglès, sense ésser immediatament expulsat d'Espanya... si altra cosa no.

La situació interior continua agravaant-se per més que dismutal el propi Franco. Aquest persisteix en la seva jactància, i en el seu darrer discurs ha exigit, no res més, que una reparació per part de totes les potències a Espanya. En realitat, el que demana Franco és un bon préstec, en vil metal, i la resta són circubracions d'estadista de "Bar Chilote".

Peron es va desoçant i després de tancar la caixa al seu "compraire" ha cridat els més destacats funcionaris — l'ambaixador ha dimisit — que el representen a Madrid. No és estrany, car Peron ha arribat a la conclusió que l'« hispanocomunismo » versió franquista, consisteix a comprar de franc a les "hijias" i reservar l'or per als Estats francopans.

I malgrat les influències del « Caudillo » la pesseta s'esfonsa. A Tànger, i en un sol dia, baixà de 6,80 a 6,15, la qual davallada provocó un fort malestar. Per a remuntar la cotització, el genial estrateg ha pres grans decisions: nos ajustaments a massives detencions. Les darreres afecions els monàrquics que en nombre de 40 han anat a engruair l'ergástula madrilenya. Al cap d'ells hi ha anat la Duquesa de València, aquesta senyora que amb el seu exemple ja queda en ridícul els ben peixats dinetics... activament o passivament sostenidors de l'« usurpador ».

En el moment de tancar aquest Carnet ens arriba la notícia que, requerit per l'Assemblea de l'ONU, el Tribunal de La Haya ha dictaminat, per una votació de 12 contra 2, que aquella Assemblea no pot admetre nous Estats en l'organització internacional, sense una recomanació del Consell de Seguretat. Com que en aquest organisme s'eszerceix el dret de veto per les grans potències es pot presumir, des d'ara, que Franco no podrà integrar l'ONU, car és de creure que topará amb aquest requisit revalidat pel Tribunal de La Haya.

Ha mort PAU PADRO

Prada. — La malaltia que ja havíem annuiciat del President del Consell Executiu de la « Unió de Rabassaires », Pau Padro, semblava evolucionar cap una franca millora, quan un segon accident cardiac sobrevingut el dia 1 de març, li va ocasionar la mort.

Pau Padro Canyelles, que tenia 58 anys, havia nascut a El Vendrell i des de jove s'havia fet conèixer en les lluites socials i polítiques de la seva comarca. Sofrí persecucions, empresonaments, i amenaces de mort. Durant la repressió de Martinec Anido fou víctima d'un atemptat. Totom li reconeix una honestat, una senyillesa i una sinceritat que li felen guanyar el respecte fins dels seus contraris. L'any 1931, fou elegit membre del Consell Central de l'Unió de Rabassaires, i en 1932, President de la mateixa. En les eleccions del 16 de febrer 1936, fou elegit diputat a Corts, per « Barcelona-circumscripció, en la candidatura de coalició de les esquerres. En 1937 fou president del Consell d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya i en 1946 Conseller de la Generalitat.

L'acte del seu enterrament, a Prada, on residia des de l'èxode, consti-

tuí una imponent manifestació de tot. Aquesta fou presidida al costat dels seus fills Josep i Salvador, pel Sr. Arnau Cortina, que portava la representació del President Iria, i de qui portava la representació de les Corts de la República i Serra i Moret en representació del Govern republicà.

Diverses representacions polítiques i l'Unió de Rabassaires hi foren representades per nombrosos adhesionats. L'Esquerra i LA HUMANITAT hi eren representats per Julià Gual i nombrosos militants de Perpinyà.

Excusaren la seva assistència i enviaren lletres i telegrams de condol, el Mestre Pau Casals, el President Iria, Nogues i Biset, president de les Corts, Josep Terradellas, secretari general de l'Esquerra, Santiago Vila, enric Roig, etc.

Al centre parlaren en elogi de Pau Padro, els senyors Baques per l'U. de B. Serra i Moret pel govern republicà i Arnau Cortina en nom del President Iria.

Al Consell de la Unió de Rabassaires i als seus fills, presentem el nostre més sincor condol.

Descansi en pau l'infatigable lluitador.

Jocs Florals 1950

enguany, els Jocs Florals de la Llengua Catalana, el XXII de llur restauració, tindran lloc, com ja vam informar oportunament, a la catalana ciutat de Perpinyà i seran presidits per aquest fill il·lustre, gloriós esplendent de Catalunya, que tot el món venera pel seu art i pel seu digne exemple: Mestre Pau Casals. Els altres membres del Consistori són: Josep S. Pons, professor de la Universitat de Tolosa; Emric Guiter, professor de la Universitat de Montpellier; Carles Grandó, Major del Feliçbrig; Dr. Pere Bosch i Gimpera, Rector de la Universitat Autònoma de Barcelona i Cap de la Secció de Filosofia i Humanitats de la UNESCO; Manuel Serra i Morel, escriptor i Josep Ma. Corredor, Doctor en Lletres, qui actuarà de Secretari.

Els components de la Comissió Organitzadora són els senyors següents: Emili Vico, President; Joan Layret, Vice-President; Mateu Pou, Secretari; Santiago Vila, Tresorer; Ferran Rabola, Comptador; J. Arnaú i Cortina, Josep Coll, F. Garcia-Castell i Juli Sunyer.

De la crida que hem rebut, ens plau reproduir aquests passatges que recomanem especialment per tal que el nostre gran certamen nacional tingui l'èxit que mereix i que a tot arreu del món hi han donat els catalans, gràcies a llurs aportacions i col·laboracions.

« Des del 1941 que els catalans escampats arreu del món han fet possible la continuació de la Gaia Fes-

ta, i ja sigui a Buenos Aires o a Mèxic, a la Havana o a Bogotà, a Montpeller o a Londres, a París o a Montevideo, arreu s'ha reafirmat la personalitat de la nostra cultura. Enguany els Jocs s'apropen de Barcelona i tenen lloc en una terra de llengua catalana. I és enguany que cal que l'esforç de tots sigui més intens que mai per tal d'assegurar-ne l'èxit. Per això ens adreçem a vosaltres per demanar-vos el vostre esforç i la vostra col·laboració. Us agrairíem, doncs, que a la major brevetat volguéssiu indicar-nos si podeu contribuir a llur celebració amb un donatiu per a les despeses i per a la dotació d'un premi ordinari o extraordinari. En aquest darrer cas, us preguem que vulgueu senyalar-nos si, de no poder adjudicar el premi presentat de concursants o per no haver-se presentat cap treball que en sigui mereixedor, podrà aplicar-se el seu import a la dotació d'altres premis o bé a les obligacions derivades del concurs.

Els premis i donatius poden adreçar-se al Tresorer senyor Santiago Vila, 14, rue Waldeck-Rousseau, Perpinyà (P.O.) C.P. n.º 57.675, Montpellier.

Tan aviat com tindrèm la notificació dels premis instituits i la constitució definitiva del Jurat en curs de formació, publicarem el cartell de Convocatòria. Des d'ara, però, poden adreçar-se els treballs que optin al concurs al Secretari senyor Mateu Pou, 37, rue de la Fusterie, Perpinyà (P.O.) ».

la humanitat LA RESPONDS ABILITAT del CLERGAT

Conjuntament amb la conversa d'un corresponal nostre amb un religiós barceloní, publiquem altres textos que destaquen la falsa posició dels catòlics espanyols. Llegint-los, s'arriba a la conclusió que no és possible la més mínima rectificació a un estat de coses que perpetuarà la impopularitat de l'Església a Espanya. Per a molts « mediocres » dels nostres cristians — segons la felix frase

del R.P. Riquet — els guanyos terrenals obtinguts en el que va de l'actual règim bé valen el « sacrifici » de la benedicció de la revolució franquista i de les llanternes dels « d'acòlts ». L'acompanyen. Es evidents la persistència a fer dels pobles espanyols un país apart del món que pugna per a fer-se un camí de salvació amb la convivència i la comprensió.

« Barcelona, febrer, 1950. — He pogut conversar una llarga estona amb el meu vell professor d'una orde religiosa classificada entre les menys belligerants. M'he valgut d'un alumne de confiança per a poder-ho realitzar i ens hem parlat, després de 12 anys, en un dels assolits passejats d'una barriada barcelonina. M'avancem a dir, per a treure a la cronica tot sensacionalisme, que si prengui aquella precaució fou per a col·locar el meu interlocutor en un ambient de confiança i de franquesa. Encara que el meu vell amic no em fés entrar en els secrets de la seva Comunitat, tot el que em digué és prou interessant per a ésser recollit, puix que constitueix l'exponent de la incertesa amb què alguns religiosos, que no han perdut el seny, veuen el futur de l'Església a Espanya.

« Convingut el meu amic que el secret del seu món i el del meu és solidari per raons de mútua seguretat, jo em trobava l'any passat, en una històrica ciutat nostrosada i vaig presenciar l'impressionant religiositat de tot un poble volent-se encabir en el temple. El reverent predicador comença el sermó vespral amb una mena de passar llista absolutament fora de lloc, car, amb tanta entraïnada indignació i amenaçadora donava el nombre de veïns dels carrers que encara no havien anat a sentir la paraula sagrada. L'endemà és féu una gran processó i els feligrisos hi foren reclutats com en una batalla o per a un treball a Java. Creieu que cap catòlic es pot sentir satisfet d'un tal procediment? « La vostra franquesa — vaig observar-li — mereix la meua: ¿ hi creieu, vós, en aquestes atures, en la por a les represalies per un tal acte?» « Què més voldria jo, amic meu que els feligrisos obressin segons llur convenciment! Però, malauradament, la por és un corc o un fantasma, com vulgueu, que es passa de temps a temps, però que mai no és des de casa nostra pensant en una lassa de plom damunt del poble humil que votava per vosaltres i no gosa, no es pot aliberar del malson de les represalies. És més una qüestió biològica que no pas sociològica. És tractament clàssic per a la por, sense que això vulgui dir que nego la molta part de fonament que té.

« En veritat, ha afegit Pius XII, allà on l'opinió pública deixa de funcionar llurement, la pau està en perill. El qui vol servir lleialment l'opinió pública, sigui l'autoritat social o la mateixa premsa, ha de rebutjar absolutament totes les mentides i totes les excitacions. Això ajudarà enormement a alleujar el clima de guerra ».

« Amordassa els ciutadans, ha afegit el papa, reduir-los al fals silenci és, als ulls de cada cristià, un atemptat contra el dret natural de l'home, una violació de l'ordre del món que Déu ha establert. « Al Congrés de periodistes catòlics on fou llegit el missatge papal, hi assistiren representants de les publicacions espanyoles: « Ecclesia », « La Gaceta del Norte », « La Voz de Es-

paña » i « Diario de Navarra ». La quadrí de Pius XII deixà perplexos els col·leccionistes de Madrid tantos i des de seguida aquests últims s'aturistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Le Monde » de París (19-2-50) publica el següent solt informatiu: « En la seva al·locució a la premsa catòlica, el papa ha subratllat que, en violació dels drets naturals de l'home i de la llei de Déu », els « dictadors » han amordassat l'opinió pública i l'han « reduïda al silenci forçat ». Considerades les exigències de la segona guerra mundial « aquesta escandalosa tranyia ».

« En veritat, ha afegit Pius XII, allà on l'opinió pública deixa de funcionar llurement, la pau està en perill. El qui vol servir lleialment l'opinió pública, sigui l'autoritat social o la mateixa premsa, ha de rebutjar absolutament totes les mentides i totes les excitacions. Això ajudarà enormement a alleujar el clima de guerra ».

« Amordassa els ciutadans, ha afegit el papa, reduir-los al fals silenci és, als ulls de cada cristià, un atemptat contra el dret natural de l'home, una violació de l'ordre del món que Déu ha establert.

Al Congrés de periodistes catòlics on fou llegit el missatge papal, hi assistiren representants de les publicacions espanyoles: « Ecclesia », « La Gaceta del Norte », « La Voz de Es-

paña » i « Diario de Navarra ». La quadrí de Pius XII deixà perplexos els col·leccionistes de Madrid tantos i des de seguida aquests últims s'aturistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Le Monde » de París (19-2-50) publica el següent solt informatiu: « En la seva al·locució a la premsa catòlica, el papa ha subratllat que, en violació dels drets naturals de l'home i de la llei de Déu », els « dictadors » han amordassat l'opinió pública i l'han « reduïda al silenci forçat ». Considerades les exigències de la segona guerra mundial « aquesta escandalosa tranyia ».

« En veritat, ha afegit Pius XII, allà on l'opinió pública deixa de funcionar llurement, la pau està en perill. El qui vol servir lleialment l'opinió pública, sigui l'autoritat social o la mateixa premsa, ha de rebutjar absolutament totes les mentides i totes les excitacions. Això ajudarà enormement a alleujar el clima de guerra ».

« Amordassa els ciutadans, ha afegit el papa, reduir-los al fals silenci és, als ulls de cada cristià, un atemptat contra el dret natural de l'home, una violació de l'ordre del món que Déu ha establert.

Al Congrés de periodistes catòlics on fou llegit el missatge papal, hi assistiren representants de les publicacions espanyoles: « Ecclesia », « La Gaceta del Norte », « La Voz de Es-

paña » i « Diario de Navarra ». La quadrí de Pius XII deixà perplexos els col·leccionistes de Madrid tantos i des de seguida aquests últims s'aturistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

Potser aquest fenomen de la por no superada traurà molta de la virulència de la reacció que succeirà ineluctablement.

No us ho creieu! Guaitau Montjuic, afegiu-vos tots els forats fets en què sap les serres de Catalunya i imagineu-vos uns tocs de campana arriant a la revolució ja en marxa en algun lloc de Espanya. Creieu que la immensa barracopis s'entretindria a disciplinar, a mesurar actituds i sospesar conductes? Si cloueu per un moment els ulls, us esgarripareu de la força explosiva d'aquests milers i milers d'éssers llançats a la misèria i a la desesperació. Els falangistes i els seus col·laboradors desapareixeran, i prendran el doble joc, només quedarem els religiosos, taca negra ben vistent en les urbs per a localitzar-hi l'odi acumulat per tanta inconsciència benèdida, emparada o excitada per l'Església oficial.

Creieu que tota aquesta joventut recrutada per Acció Catòlica hauria d'esforçar-se a fer rectificar els pèssims procediments que tots, i vós mateix, denunciem amb tant d'èncert?

Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Le Monde » de París (19-2-50) publica el següent solt informatiu: « En la seva al·locució a la premsa catòlica, el papa ha subratllat que, en violació dels drets naturals de l'home i de la llei de Déu », els « dictadors » han amordassat l'opinió pública i l'han « reduïda al silenci forçat ». Considerades les exigències de la segona guerra mundial « aquesta escandalosa tranyia ».

« En veritat, ha afegit Pius XII, allà on l'opinió pública deixa de funcionar llurement, la pau està en perill. El qui vol servir lleialment l'opinió pública, sigui l'autoritat social o la mateixa premsa, ha de rebutjar absolutament totes les mentides i totes les excitacions. Això ajudarà enormement a alleujar el clima de guerra ».

« Amordassa els ciutadans, ha afegit el papa, reduir-los al fals silenci és, als ulls de cada cristià, un atemptat contra el dret natural de l'home, una violació de l'ordre del món que Déu ha establert.

Al Congrés de periodistes catòlics on fou llegit el missatge papal, hi assistiren representants de les publicacions espanyoles: « Ecclesia », « La Gaceta del Norte », « La Voz de Es-

paña » i « Diario de Navarra ». La quadrí de Pius XII deixà perplexos els col·leccionistes de Madrid tantos i des de seguida aquests últims s'aturistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Le Monde » de París (19-2-50) publica el següent solt informatiu: « En la seva al·locució a la premsa catòlica, el papa ha subratllat que, en violació dels drets naturals de l'home i de la llei de Déu », els « dictadors » han amordassat l'opinió pública i l'han « reduïda al silenci forçat ». Considerades les exigències de la segona guerra mundial « aquesta escandalosa tranyia ».

« En veritat, ha afegit Pius XII, allà on l'opinió pública deixa de funcionar llurement, la pau està en perill. El qui vol servir lleialment l'opinió pública, sigui l'autoritat social o la mateixa premsa, ha de rebutjar absolutament totes les mentides i totes les excitacions. Això ajudarà enormement a alleujar el clima de guerra ».

« Amordassa els ciutadans, ha afegit el papa, reduir-los al fals silenci és, als ulls de cada cristià, un atemptat contra el dret natural de l'home, una violació de l'ordre del món que Déu ha establert.

Al Congrés de periodistes catòlics on fou llegit el missatge papal, hi assistiren representants de les publicacions espanyoles: « Ecclesia », « La Gaceta del Norte », « La Voz de Es-

paña » i « Diario de Navarra ». La quadrí de Pius XII deixà perplexos els col·leccionistes de Madrid tantos i des de seguida aquests últims s'aturistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

deure de catòlics, d'homes i de catalans. Quan vingui l'hora fatal — posar-hi el temps que vulgueu, car per l'Església ni els segles no compten —, els falangistes i llurs sostenidors més destacats desapareixeran o prendran haver fet el que ara s'anomena el « doble joc », i només quedarem els religiosos (i uns quants infelços) taca negra ben vistent a la qual s'apuntava, acumulant-hi tota la ira, per tanta inconsciència excitada, emparada o benèdida per l'Església oficial espanyola. Quan la revolució del 1936 foren molts els qui deixaren el convent esdipiats, i tornà a repetir el succés i les bribrissones monges del convent X. seran, altre cop, abandonades a llur sort amb 500 pessetes a la butxaca, mentre el fals salvaperò, l'interessat, consolant i l'exaltat catequista propagador dels « benifets » d'un règim anomenat catòlic, el més catòlic de tots, tornaran, com per atzar, a trobar-se ben lluny d'Espanya en flames. No és un secret per a nosaltres que hi ha molts zelosos cristians que s'arranglen a totes les peregrinacions que travessen les fronteres i que altres es veuen obligats a freqüentar Andorra. No hi van per a enfortir-se l'ànima, ni per a restablir el cos. Si — Déu no ho vulgui — tornava a repetir-se el col·lapse del 1936, aquests cristians turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

Creieu que tota aquesta joventut recrutada per Acció Catòlica hauria d'esforçar-se a fer rectificar els pèssims procediments que tots, i vós mateix, denunciem amb tant d'èncert? Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Le Monde » de París (19-2-50) publica el següent solt informatiu: « En la seva al·locució a la premsa catòlica, el papa ha subratllat que, en violació dels drets naturals de l'home i de la llei de Déu », els « dictadors » han amordassat l'opinió pública i l'han « reduïda al silenci forçat ». Considerades les exigències de la segona guerra mundial « aquesta escandalosa tranyia ».

« En veritat, ha afegit Pius XII, allà on l'opinió pública deixa de funcionar llurement, la pau està en perill. El qui vol servir lleialment l'opinió pública, sigui l'autoritat social o la mateixa premsa, ha de rebutjar absolutament totes les mentides i totes les excitacions. Això ajudarà enormement a alleujar el clima de guerra ».

« Amordassa els ciutadans, ha afegit el papa, reduir-los al fals silenci és, als ulls de cada cristià, un atemptat contra el dret natural de l'home, una violació de l'ordre del món que Déu ha establert.

Al Congrés de periodistes catòlics on fou llegit el missatge papal, hi assistiren representants de les publicacions espanyoles: « Ecclesia », « La Gaceta del Norte », « La Voz de Es-

paña » i « Diario de Navarra ». La quadrí de Pius XII deixà perplexos els col·leccionistes de Madrid tantos i des de seguida aquests últims s'aturistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Le Monde » de París (19-2-50) publica el següent solt informatiu: « En la seva al·locució a la premsa catòlica, el papa ha subratllat que, en violació dels drets naturals de l'home i de la llei de Déu », els « dictadors » han amordassat l'opinió pública i l'han « reduïda al silenci forçat ». Considerades les exigències de la segona guerra mundial « aquesta escandalosa tranyia ».

« En veritat, ha afegit Pius XII, allà on l'opinió pública deixa de funcionar llurement, la pau està en perill. El qui vol servir lleialment l'opinió pública, sigui l'autoritat social o la mateixa premsa, ha de rebutjar absolutament totes les mentides i totes les excitacions. Això ajudarà enormement a alleujar el clima de guerra ».

« Amordassa els ciutadans, ha afegit el papa, reduir-los al fals silenci és, als ulls de cada cristià, un atemptat contra el dret natural de l'home, una violació de l'ordre del món que Déu ha establert.

Al Congrés de periodistes catòlics on fou llegit el missatge papal, hi assistiren representants de les publicacions espanyoles: « Ecclesia », « La Gaceta del Norte », « La Voz de Es-

paña » i « Diario de Navarra ». La quadrí de Pius XII deixà perplexos els col·leccionistes de Madrid tantos i des de seguida aquests últims s'aturistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

A. VERTALLAT.

« Si aquests joves continuen actuant com fins ara, a tall de simples soldats, no obrirem mai el país a turistes passarien la frontera i anirien de dret a la caixa del Banc on s'acumulen les reserves metel·liques fetes al llarg de llur estenu apostolat d'incendiàries de l'Església. Perdun-us, Senyor, que no sabem... el mal que ens fan.

Per Catalunya

Un any més. Un any més allunyats de la nostra terra mare. En caure una nova anyada els catalans ens recollim i adreçem un record fervorós a aquells que han deixat. Macià, Fabra i A. Rovira i Virgili, són per nosaltres motius per a invocar bells i gloriosos acontentaments.

Qui no recorda aquell dia del mes d'abril del 1931 en què Macià, des del balcó de la Generalitat proclamava la República Catalana? Malauradament, per tots nosaltres, la vida de la seva proclama fou ben curta ja que es veié obligat a recular aquell pas que havia donat i reformar-se, més tard, a un migra Estatut que, si bé satisfia un principi de les nostres aspiracions nacionals, estava molt lluny d'allò que tant havia somniat.

I, si Macià fou l'artista d'aquestes conquestes, no hi contribuï per menys, en altre terreny, però amb la mateixa constància i energia, l'estimat mestre Pompeu Fabra qui ha sabut, amb un treball infatigable, fer de la nostra parla, un idioma ple de vida i dotat de tots els elements que l'han consagrat immortal.

El destí, que en més d'una ocasió, no sabem pas per quines causes, es complia a mostrar-se cruel, ha fet que, amb alguns anys d'intervall, sigui a la mateixa diada, per Nadal, símbol d'unió familiar, que aquests dos éssers volguts, desapareguessin del nostre costat deixant un buit, tant més sensible com més gran és l'obra que han portat a terme.

Una cosa sentim els joves, i és de no haver pogut estar més temps al costat d'aquest homes, per millor copsar-ne tota la doctrina que d'ells n'ha emanat; però aquest sentiment ens és llargament recompensat en pensar que davant nosaltres tenim, encara, una llarga vida per a poder impulsar la producció de les llavors que sembraren i que nosaltres, en aquell dia aniversari de llur desaparició material, fem la ferma promesa de fer fructificar, amb totes les nostres forces.

Si, Avi Macià; Si, Avi Fabra i gran Rovira i Virgili. Amb les quatre barres com a senyera i els vostres venerats noms com a guia, nosaltres sabrem arribar a la fi que vosaltres ens mostràreu i que la mort sola us impedi d'arribar-hi, mirant-nos en l'exemple del nostre President Màrtir Lluís Companys, sabrem fer de casa nostra una Catalunya políticament lliure i socialment justa, fidels al vostre anhèl.

Salvador MUNTANE. (J. E. R. E. C.).

Carcassonne.

Conferència de Josep Sans

Seguint el cicle de conferències organitzat per la « Federació Nacional d'Estudiants d'Euzkadi », darrerament el nostre amic Josep Sans, disertà sobre « La Política Nacional Catalana des del 1936 ».

Josep Sans començà el seu parlament fent remarcats que, de fet, el 1936 és un tombant decisiu en la política catalana. Recorda l'òasi que representava Catalunya d'ençà del 16 de febrer del 1936 enfront d'una Espanya amb lluites i topades signades entre feixistes i antifeixistes, i la manera com va reaccionar el poble català quan l'aixecament militar feixista posant-se a les ordres del Govern de Catalunya i combatent i venent els revoltats.

Examinà diferents aspectes de la visió catalana, sobre com s'havia de conduir la guerra amb els objectius que els governants de la Generalitat consideraven essencials, així és: la conquesta de les illes Balears, per assegurar la rearguarda republicana, i el trencament del front d'Aragó per a operar la junció amb les forces del nord i tallar així completament la frontera francesa als feixistes, objectius que no pogueren assolir-se per causes diverses.

Parlà de la defensa de Madrid i de l'ajut que tant bàsic com catalans hi aportaren, significat així que la lluita per la democràcia i la llibertat era l'objectiu suprem dels catalans. Remarcà la gran manifestació popular de l'onze de setembre del 1937 en la qual per primera vegada totes les forces catalanes, des de les formacions de la CNT fins a la dreta, es trobaren unides en l'homenatge als herois de 1714 i creu que és aquesta unitat que cal preservar si volem reconquerir Catalunya i instaurar un règim de veritable democràcia i avenç social.

S'estingué en consideracions sobre la política seguida pels governants i partits catalans d'ençà del 1936, així com de la posició sostinguda al final de la guerra civil i durant aquests anys d'exili tant pel President Companys com pel President Josep Irla. Explicà com ha anat formant-se la resistència interior i es plany de certes incompreensions existents en tots els camps, tot esperant que podrà arribar-se a trobar el sistema d'englobar en una sola acció de lluita, contra l'opressor, els diferents moviments i organitzacions que avui dia lluiten, moltes vegades independentment, contra Franco i el franquisme.

En acabar el seu parlament, Josep Sans respongué a diferents preguntes que li foren fetes per part dels assistents referents a detalls de la seva conferència així com a certs aspectes que l'orador no havia explicat degut al caràcter especial que aquells havien tingut. La nodrida concurrència aplaudí i felicità xardorosament el conferenciant.

El gerent: Santiago VILA

Impremiaria S. P. I., 4, rue Salignier, Paris

NOTICIARI

Nous comitès d'Esquerra

L'Assemblea de la Departamental del Sena ha elegit la següent Junta: Joan Tauler, President; Joan Coll, Vice-President; Lluís Gausachs, Secretari; Miquel Almirall, Vice-Secretari; Llorenç Ramonet, Tresorer; Josep Falguera, Comptador, i Lluís Cesari, Josep Ferrer, Josep Sans i Manuel Ferrer, Vocals.

Heus aci el nou Consell de la Departamental del Tarn: Garona: Emili Serra, President; Joan Sabater, Vice-President; Miquel Viella, Secretari; Manuèl Pérez, Tresorer i Salvador Carbonell, Comptable.

El Conseil Federal Epanyol

Ha tingut lloc a París una reunió del Comitè Executiu del Conseil Federal Espanyol del Moviment Europeu, sota la presidència del senyor Rodolfo Liopis.

En el transcurs de la reunió s'examinaren els darrers fets en relació amb la situació espanyola i s'ultimaren els detalls d'organització de les jornades d'estudi projectades pel Conseil Federal Espanyol, les quals tindran lloc els dies 29 i 30 del properes d'abril, a París.

Així mateix es donà compte que, com a conseqüència dels darrers acords presos pel Comitè, Executiu del Moviment Europeu, el Consell Federal Espanyol tindrà un delegat directe a l'esmentat Comitè Executiu.

Pro homenatge a Fabra

« Cultura Catalana » ens comunica que la subscripció per a l'homenatge a Pompeu Fabra que es celebrarà en ocasió del vintè aniversari del pionat Mestre, puja a 191.615 francs francesos i a 151.51 dòlars, els quals diners han servit per a sufragar el cost de la medalla d'or que li fou ofert, i les despeses de l'acte. Les llistes dels donants han estat comunicades a l'Honorable President de la Generalitat i a la senyora Vidua de Fabra. « Cultura Catalana », té els comprovants a la disposició dels interessats. Així mateix, sens preguja que fem constar les excuses d'aquesta associació pel retard a establir els comptes, degut a les dificultats de liquidar els ingressos procedents d'Amèrica.

Creu Roja Republicana

Se'ns preguja la inserció de la següent gasetilla: « La Creu Roja Republicana Espanyola (Comité de París) s'ha traslladat al nou estatge 47, rue Monge, París — Vème. (2n. pis). Teléfon Odeón 25-19; mètros Cardenal Lemoine, Monge i Jussieu; autobusos 47, 67 i 84. »

ACLARIMENT

</

la humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2a EPOCA. — Núms. 121-122 — 10 D'AGOST DEL 1950

Fundador: LLUIS COMPANYS

PREU: 20 francs.

Redacció
6, Bld Polssonnière
Tel. PRO 15-01, poste 168
Paris (IX)
—
Xeca postal
Paris, C. 646950
SANTIAGO VILA
5, Fbg Polssonnière
Paris (IX)

El pecat de modèstia i encon-
giment fou el trist senyal de la
Catalunya en davallada.
A. ROVIRA I VIRGILI

El nostre PAU CASALS

EL GRAN FESTIVAL BACH A PRADA

(Reportatge de Julià GUAL)

Ben poques vegades en el transcurs del nostre ja llarg exili ens hem sentit, com en aquestes darreres setmanes, tan profundament compenetrats amb tot allò que Catalunya representa davant els nostres sentiments i la voluntat de veure-la novament lliure.

Els pessimismes, l'enyorança i els sofriments, tot aquest viure amb constant angouera, s'ha apaivagat, s'ha endolcit, davant la ressonància que ha tingut arreu del món l'actiu del nostre Pau Casals. Ell ha fet el miracle de fer-nos arribar una nova alenada de fe en el futur, un esperonament per al combat de cada dia, una més ferma certitud de la raó de la nostra causa i una íntima satisfacció del deure acomplert.

Estem segurs que tots els catalans que no han oblidat el que hem estat i aquells que tenen present la submissió en què es troba el nostre poble, hauran seguit amb emoció i orgull les diades de Prada. En el fons de llurs sentiments més íntims, hauran remerciat a Pau Casals la seva gesta que, per damunt de tot, és la de l'home que es manté fidel a si mateix i que posa el seu art incomparable, el seu prestigi universal i la seva intel·ligència al servei d'una causa que, es vulgui o no, ha de triomfar.

Per a tots aquells que es preocupen de les belles manifestacions de l'esperit i que, al mateix temps, senten un menyspreu pel règim que té sotmès Catalunya i els altres pobles d'Espanya, quin exemple més confortador, també, ha donat Pau Casals! I a nosaltres, catalans, ens arriba a l'ànima perquè ens assenyala clarament un camí que ningú no ha d'oblidar i que cal obeir: el de la tenacitat, el d'ésser sever en si mateix, el de no dubtar davant els deures, el de no doldre'ns si aquests ens obliguen a abandonar aquells que solament estan disposats a lluitar quan tot és fàcil.

L'alta autoritat moral i espiritual de Pau Casals ens diu que és feta de renunciaments, de la ferma voluntat de no defugir les pròpies responsabilitats, i la noble ambició del seu art i dels seus ideals ens dona a tots més fe encara en un demà millor.

Gràcies, moltes gràcies, Mestre Pau Casals. Podeu estar segur que, al vostre costat, no solament hi tinguem el nostre poble que se sent orgullós del vostre triomf, sinó també tots aquells altres que, arreu del món, tenen l'esperança de veure realitzats els ideals d'una humanitat més justa, més comprensiva i més generosa.

Josep TARRADELLAS

El President Irla a Prada

No podia faltar a la clausura del Festival Bach de Prada el President de la més alta magistratura de la nostra terra. Enmig de la gran multitud que s'apressava al temple per entrar, es va produir un gran moment d'expectació, i amb el més gran respecte i afectió va deixar-se el pas lliure a l'Honorable President, Senyor Josep Irla el qual anava acompanyat del seu germà, del Diputat Josep Fontbernat i del Tresorer d'Esquerra Republicana de Catalunya, l'amic Santiago Vila.

Fou saludat pel Prefecte dels Pirineus Orientals, per l'Alcalde de Prada, el Bisbe de Perpinyà i altres personalitats que es trobaven a l'església de Sant Pere on es celebrava el famós festival. Acabà el concert fou expressament invitat pel nostre Pau Casals a assistir a la recepció que tingué lloc a la Sots-prefectura a honor dels executants que havien pres part al Festival Bach.

El Mestre Pau Casals abraçà el nostre President com si simbòlicament ho fes a tot Catalunya. El feu seure al seu costat i en el moment dels discursos tingué paraules tan emocionants que als presents a l'acte no els podia passar desapercebut que la presència del President de la Generalitat revestia tota la importància que el lloc i el moment reclamaven. No era el primer cop que el nostre President visitava Catalunya. La eren plegats a Prada. La petita ciutat del Canigó conserva records tristes i jocosos que fan la història de Catalunya i la continuaran fent fins que la Pàtria recobrarà la llibertat.

L'home de Prada i l'home de Prats de Mollo

Vendrell i Vilanova i la Geltrú, són dues viles catalanes, prop del mar, que portaran temps a venir, el títol de glòria més etern. El d'haver vist néixer Pau Casals i Francesc Macià. Prada i Prats de Mollo, són dues vies rosselioneses, al peu del Canigó, l'una al Conflent, l'altra al Vallespir que guardaran per sempre més, i per a la història, el record que aquests dos grans catalans hi hauran deixat: Francesc Macià, alt, prim, agut, gòtic. Pau Casals, curt, sòlid, lent, romà.

L'un, portava la flama del seu geni als ulls. La seva arma era el silenci. Es mirava la terra i els guanyava el cor. L'altre, porta la flama del seu geni a l'ànima. La seva arma també és el silenci. Es abans de donar la música que Pau Casals guanya la gent. Es quan tanca els ulls i que la seva ànima s'escapa que comença l'encantament.

Entre El Vendrell i Vilanova i la Geltrú es troba, pel camí, l'Arc de Bàr. Triomfal, immòbil, daurat pel sol, testimoni de lluites i de glòries passades.

Entre Prada i Prats de Mollo, hi ha les serrallades del Pirineu, el cor de Catalunya que hi bateja, les neus eternes, el vent i les tempestes, les nits de lluna plena, totes les remors de la bursària, els perfums dels lles-samins i de les englatines, la flaira forta dels abets i de les alzines, l'ocellada, les fonts que regalimen, les fades, les llebres i els isards, tot el que viu amb joia i mor sense recança.

En el món de la cultura catalana, s'hi ha escrit una pàgina gloriosa i emocionant. La transcendència d'aquest festival, ha passat terra i mar, ha corregut el món de banda a banda, i ha creat una estela d'emoció universal.

El centre d'aquesta manifestació única, ha estat el Mestre Pau Casals, el nostre gloriós artista. I com a conseqüència, el nom de Catalunya s'ha vist una vegada més, escrit en totes les llengües de l'univers. La comunió d'admiraacions i simpaties que s'ha format a l'entorn d'aquest festival, és, per damunt de tot altre significat, un missatge de reconfor a l'esperit etern de Catalunya, a la seva missió històrica dintre del món de la cultura, i a la insubornable voluntat dels qui, com Pau Casals, treballen per damunt de les coses anecdòtiques i moridores, amb el material perdurable d'una consciència nacional.

per grans esdeveniments hi ha hagut tantes vegades el centre espiritual de la cultura catalana. La vila de Prada ha estat, una vegada més, la gran capital de la cultura catalana. El testimoni universal d'això, ha estat portat, aquesta vegada, per carrers i places, amb notes de color i d'extotisme pujades de to. Pelegrinatge emocionant, les seqüències del qual han passat davant dels nostres ulls, tantes vegades plens de llàgrimes per l'emoció, amb la mateixa intensitat i relleu que les escenes d'un film.

Les dificultats

L'organització d'un festival d'aquesta mena, per la consecució del qual calia lligar tants caps, interessar tanta gent i aplanar tantes dificultats.

Clixé « Independent »

Res no hi ha fet que les lleis de la geografia hagin estat canviades. Prada no ha estat solament capital del món de l'esperit, com ho han escrit plomes autoritzades, si no també la capital de Catalunya. I mentre els pobres governadors i comissaris de policia estripaven passaports, i augmentaven els controls de les controlades fronteres, i a l'home privaven el viatge a Prada a orquestres catalanes contractades, Catalunya sencera tenia l'esperit i l'oida cap aquest poblet del Conflent, i

tats, no ha estat pas cosa fàcil. Des dels ulls com taronges que va obrir aquell funcionari, en sentir la primera explicació, la reacció del qual va ésser: « Mais... Bach n'est pas français... » fins a aquell altre que sospesava, per un, els noms que havien de figurar com a membres del comitè d'honor, a les estries i arronces dels qui no volien tenir en compte que el Mestre signa sempre « Pau » i continuen escrivint Pablo, malgrat les indicacions. Les coses no han estat pas sempre fàcils. Fins hi ha qui ha trobat que hi havia massa músics americans. Cal dir que el Mestre no ha rebutjat ningú. Ben al contrari. La condició elemental que ha imposat als seus col·laboradors ha estat que no portessin a l'espallà el títol d'« ex-col·laborador ».

Els adjectius

Com és natural, tothom que ha escrit sobre el festival, — i encara que s'escurri, — ha utilitzat els adjectius que més li han plagut o que amb més o menys consciència de causa, li han semblat més a propòsit de les seves consideracions.

La premsa americana ha batut el record. Grans reportatges, grans articles, grans informacions gràfiques, abans, durant i després del festival. El costat artístic i el costat, podríem dir, moral. Mai cap reporter americà no ha deixat de senyalar que el Festival de Prada, era possible, perquè a Prada hi residia un home en estat de protesta davant del món. I que coincidint amb aquest estat d'esperit, els músics que venien a portar la seva col·laboració a Prada i a Pau Casals, venien amb aquest mateix estat de protesta.

— Acabem de sortir d'una guerra — deia el Mestre a « Times » — que ha produït trenta milions de víctimes. Sembla que ningú no se'n recordi. Doncs bé: un o altre se n'ha de recordar... »

AQUEST NUMERO DE "la humanitat" VAL 20 FRANCS

Josep FONTBERNAT

El fotògraf, periodistes, cineastes de totes les llengües i amb tota mena d'aparells, han esgotat els adjectius de totes les gramàtiques.

El Mestre, content de la magnífica reeixida, en diu « el miracle de Prada » i va qualificar la festa « Festival de família ». Una ràdio falangista, en va dir simplement: « Una concentració de rojos en la frontera ».

Els que hi eren

Durant els catorze concerts del festival, i majorment si el Mestre hi prenia part com a solista, no hi va haver entrades per a tothom qui en va voler. Centenars de persones es varen quedar a fora de l'església de Prada. I per tant, aquesta era plena de gom a gom. De tots els països d'Europa i d'Amèrica, hi ha cases a contar, entre pintorescos i emocionants. Però els únics que tenen per a nosaltres valor, són aquests compatriotes nostres, que a despit de tots els perills reals, varen fer deu, dotze i quinze hores de muntanya per tal de venir a Prada a escoltar els concerts i a portar al Mestre el testimoni que vivent de la presència de Catalunya — Gent de Vic, de Girona, de Barcelona, de Lleida, que arribaven radiants.

Cap escena com aquella que es va produir a la sortida del concert a Sant Miquel de Cuixà, quan un grup d'aquests excursionistes ocasionals i fervorosos, esperava la sortida del Mestre per ovacionar-lo i estrènyer-li les mans. En sortir el Mestre, es va destacar del grup, un clergue, nom conegut entre els grans oradors de la clerecia catalana, i sense dir un mot es va llançar als braços del Mestre, els ulls plens de llàgrimes. L'abraçada va durar uns minuts, entre el silenci emocionant dels presents. Després, butxaquejant amb nerviosisme el clergue es va traure un paquet i el va posar respectuosament a les mans del Mestre.

Això no morirà mai! — va murmurar.

Era un llibre d'oracions en català...

Presència

Els presents al Mestre varen venir de tots quatre punts cardinals de la terra. El present valúns i el present humil. Des del pergamí honorífic, a la medalla d'or, des de la pipa la placa sibilada per artistes coneguts. Des de l'humil refugi a l'Universitat de Filadèlfia.

Cap present no tenia, però, el valor simbòlic i representatiu com aquest volum de poesies, vingut de Barcelona, amb l'edició del qual, un gran poeta català s'associava a la commemoració de Bach estampant a la primera plana d'aquest apíloc de poemes sobre temes allusius, una dedicatòria simple, però suficient: « A Pau Casals ».

Senyal del temps, l'edició era a « tiratge limitat » cent cinquanta exemplars « en surtidors » per aportar la presència de la poesia catalana.

Aquesta presència era molt més que un símbol. Era la veu de l'esperit, de la cultura de lluites i de misèries, manifestava a tots els vents, la seva perennitat. Catalunya era present a Prada.

Banderes catalanes

Difícilment es tornaran a ajuntar tots els elements que varen propiciar l'atmosfera creada a l'entorn del primer concert. La vila endomassada, amb banderes de totes les nacions, era materialment coberta de colors catalans. No hi havia una vitrina sense el retrat del Mestre i una llengua catalana.

El Mestre anava a tocar en públic després d'un silenci de quatre anys. Per molts dels qui eren a Prada, no havia tocat des de feia deu, quinze, vint anys...

— L'està bé de saludar? — us de-manaven, volent posar en aquesta pregunta no solament la curiositat pel seu estat físic, sinó també la

certesa que l'artista, era encara el Gran Artista...

— No es fatigarà? — Ho resistirà?

Feia un mes que els assaigs tenien lloc cada dia. L'energia del Mestre, era el primer dels miracles. Moments abans de començar el concert, el Bisbe de Saint-Flour, va prendre la paraula. Per dir l'elogi de Bach, i l'elogi de Mestre Casals. No hi havia pas l'apologetica política, ni l'afalac demagògic. « És un Artista sincer, digne, amic de la veritat ». Les paraules del Bisbe adquirien rasons profètiques, sota les voltes de l'església atapeïda. I com si tingués la pre-oc-

dat, l'avi Llanes li ha demanat amb un aire de persona interessada:

— Aquest Bach, deu ésser « quel-cun »?

El Mestre ha somrigut i abans que no respongués, l'avi Llanes ha prosseguit:

— ... vindrà ell, al Festival?

Diàlegs

El festival el va obrir un Bisbe. En acabar-se el concert, la municipalitat de Prada va organitzar una recepció a la « Mairie ». Els discursos, senzills, emocionants, els clogué un pastor protestant.

A Prada, que hi ha una mica de tot, hi ha monges franceses, les de l'Hospital, i hi ha monges espanyo-

PAU CASALS

L'arquet, mestre del temps per vostra mà, senyoreja en l'espai i ens meravella, que s'hi mou amb un ritme llarg d'estrella d'un cel que ens enlluerna de tan clar.

D'aquest cel que ens atreu de tan pregon com el revela amb veu ampla i sonora vostre violoncel que així arremora fins el silenci més secret del món.

Vós en sou el goig i la tortura i, de la melodia ardent i pura sobirà, ensems captivador i captiu,

tanqueu els ulls i la veieu més clara, que al fons de vós descobriu, cara a cara, l'Ombra de Bach que escolta i us somriu.

VENTURA GASSOL

pació que no entenguessin gaire bé la presentació oral del festival, insistia sobre el leit motiv que era com un altre tema dels que anaven a escoltar en les obres del Kantor de Leipzig: « Amic de la veritat », « artista digne »...

Missatges

A Prada varen arribar lletres, telegrames, diaris, missatges i comunicacions. Calculats amb certa precisió, es poden xifrar a tres mil. En totes les llengües i des de tots els recons de la terra. Des d'Alaska, a Alemanya. Des de l'admirador inconegut i fervoros, al refugiat que, sense conèixer ni el Mestre ni Bach, sentia que tot allò era quelcom de propi. Contestar aquest correu no és pas cosa fàcil. Cal, primer que tot, ésser poliòglota. I, després, cal passar per damunt dels estats d'esperit que representen. Una lletra de la Municipalitat de Berlín, convidant el Mestre a donar un concert a la capital alemanya, a profit de la « reconstrucció de la vila ». Una lletra d'una presó espanyola, en la qual, un condemnat polític parla de l'emoció amb què ha estat llegit un programa del festival i li envia la seva salutació. Una lletra de la gran revista « Life », tirada a uns quants milions d'exemplars, en la qual li agraeixen les facilitats acordades als seus « directors amb motiu del reportatge publicat. Redactada en català.

Intermezzo

El bon ciutadà de Prada, no arriba a comprendre ben bé, en què consistia el festival. El bon ciutadà de Prada només sap que el Mestre, és una persona molt important, i que vénen de l'altre cap de món, gent que volen saludar-lo i rebre les seves lliçons.

L'avi Llanes, el veí del Mestre, constructor de carros, saluda com cada matí, la sortida del Mestre. Avui l'espera amb més impaciència que mai, perquè ha llegit quelcom en el diari que l'ha intrigat una mica. Quan el Mestre ha sortit i l'ha salu-

les, les d'una clínica particular. Les monges de l'hospital varen demanar per assistir a un concert i el Mestre les va convidar afectuosament. Una monja espanyola, interrogada sobre el particular, va comentar discretament:

— Nosaltres som d'un altre país...

Maria de la Pau

Durant el festival, l'espai d'un dels músics que va venir a Prada per tal de participar-hi, va infantrar. Sota el signe de Bach, una xamona nena va veure la llum a Prada, i, naturalment, el Mestre la va apadrinar. Si hagués estat un noi, els noms de pila eren molt fàcils de trobar... Però quin nom escoria a aquesta nena, que era pradenc pel festival i pel Mestre? El Mestre ho va anunciar als pares: els agrada-ria Maria de la Pau? En tot cas, el nom va fer fortuna. Només va caler advertir els encarregats dels llibres oficials perquè no fos cas de confondre Maria de la Pau, amb Maria de la Po.

Caràcter

El festival no va pas tenir l'aspecte que tenen la major part dels festivals organitzats en tantes viles de França a la major glòria del seu clima o de les seves aigües, o, encara, dels seus hotels. Vull dir que el snobisme no hi era preponderant.

La tònica la va donar Madame Auriol, esposa del President de la República Francesa, elegant dintre la senzillesa. Els qui realment anaven de vint-i-un botó varen ésser els tres o quatre Elisbes que assistiren, com espectadors, barrejats entre el públic.

Dues característiques: el silenci imponent observat per tot el públic durant els concerts i el moviment unànim d'algar-se dels seients en entrar o en sortir els artistes. Era com una mena d'ovació que volava per l'espai i que retrunyia a les orelles de la massa, tot oïment les voltes d'aquelles naus immenses. Les mans (Passa a la segona pàgina).

PAU CASALS ALS CATALANS

Flauria volgut que tots els catalans haguessin estat presents materialment al Festival Bach de Prada. Tinc prou motius per creure que hi arien en esperit. Amb ell he viscut dies d'íntensa joia car, en els ideals més elevats de la música del gran cantor, hem celebrat una comunió de sentiments

Persistim en aquest desig de comunió i totes les esperances ens seran permeses
Pau Casals

LA HUMANITAT ha estat honorada amb aquest autògraf de l'il·lustre violoncellista

Prada Juliol 1950

PAU CASALS

(Ve de la primera pàgina).

es delen de jutar-se, però s'havia recomanat l'abstenció i val a dir, tothom va creure. Tothom va creure fins que va poder...

L'ovació

El darrer dia, l'ambient era saturat. Tothom sabia que la cosa no podria acabar sense poder manifestar la seva adhesió i simpatia. I així que el Mestre va deixar anar el darrer compàs de la seva bagueta màgica, sota l'impuls de la qual, aquelles músiques havien fet veritables miracles, dos bisbes que seien al primer rengle es varen alçar i es varen posar a aplaudir. Va ésser realment un desbordament. Fins que el Mestre va sortir amb el violoncel als dits...

L'Orfeo Català de Perpinyà, i una cobla, amb ballets populars catalans i sardanes... I a Perpinyà i a tot el departament no es va fer res, durant tot el mes de Juny, que no fos encapçalat amb el títol de «à l'ocasion du Festival Bach à Prades»...

Coincidint amb el festival, el nostre amic Josep Queralt, ha llançat a França, les edicions «Proa», amb un llibre sobre el Mestre, original d'un jove escriptor francès: «La légende de Pablo Casals» d'Arthur Conte.

Clixé «Independent». Fotóg. Zis.

De totes maneres, a la carta Michel d'aquest any es varen oblidar de posar-hi Prades. És de creure que no va ésser per influència d'alguna capital que tem la competència...

Miracle

El festival s'ha gravat sobre més de cent discos de gramòfon. S'han fet catorze concerts. S'han fet assaigs durant cinquanta dies. Encara el Mestre ha hagut d'assaigjar per a ell tot sol. Ha hagut d'anotar-se totes les partitures. Ha rebut gent, i gent i gent. Amics de tota la seva llarga vida i amics que ho eren anònimament. Ha signat retrats i programes durant hores. Els dies de concert, el seu treball no baixava de deu hores. Tothom demia que no ho podria resistir. Ni ell.

El miracle era de veure aquella vitalitat que esprindjava pels quatre costats, aquest home jove de 73 anys, els dits del qual, amb una precisió automàtica, amb una seguretat de mestre, passaven i traspassen per damunt de les cordes del violoncel, creant aquella sonoritat i la pura d'harmonies que han fet de Pau Casals un artista únic en la història de la música.

El músic, encara hi és tot, d'una manera absoluta, amb una maduresa que no coneix alteracions de cap mena. El seu aplec ara és més fort que mai. I tothom es demana si va a reprendre... El Mestre somriu cada vegada que algú li posa la pregunta, ansiosament, i no respon mai d'una manera concreta.

Ara, en la placidesa del repos ben guanyat, quan la seva canya ha recobrat la calma dels dies normals, i els intims podem gaudir de la conversa amical, mentre la pipa va creuant tots els tabacs, el Mestre comenta: «Estic content perquè s'ha produït un miracle. No em creia pas poder fer tot el que he fet...»

EN CATALA

Tal como es diu en la informació del Festival de Prada, Mestre Pau Casals ha rebut una lletra de la important revista americana «Life» redactada en català. Ens plau reproduir en aquestes pàgines l'esmentat text:

«Nova York, 15 de maig del 1950.

Benvolgut Mestre Casals:

En nom dels directors de la revista LIFE, li he enviat, per via aèria, una còpia del darrer número. A la pàgina 152 hi hem publicat un article en homenatge seu.

Li estem molt agraïts per la cooperació i la paciència que va demostrar al nostre fotògraf Gjon Mili quan va fer les fotos que acompanyen l'article de Lael Wertemberger. I esperem que trobarà que l'article dintre de les limitacions d'espai, etc., presenta els fets amb exactitud i simplicitat.

Encara que, malauradament, no podem venir tots a sentir el concert en persona, ens felicitem de que hagi accedit a tocar una vegada més per al públic que tan l'enyora.

Fent vots per l'èxit del concert, el saluda ben atentament, Mary ALVES, en nom dels directors.

Estic content perquè s'ha produït un miracle. No em creia pas poder fer tot el que he fet... I al cap de poca estona... Encara pué fer alguna cosa... diu com si es sincerés amb ell mateix.

Colofó

El festival hauria hagut de tenir un cronista que estigués a la seva alçada i categoria. Potser el tindrà. Però entant, diguem que els catalans no agrairan mai pué la presència de Pau Casals, que tan honora a la nostra Pàtria.

Prada, juliol 1950. JULIA GUAL.

la humanitat DE CATALUNYA ESTANT

(Ve de la pàgina quarta).

Blat i diplomàcia

Ha estat destituit, d'una manera fulminant, un ambaixador acreditat a Madrid. Encara que no s'han fet públics, nosaltres creiem saber els motius d'aquesta sanció: amb la complicitat de deu altres funcionaris de l'ambaixada han estat venuts dotze vaixells de blat. Els dotze vaixells gairebé tots tocaren el port de Barcelona i foren adquirits per estraperalistes. L'import no fou fet efectiu als interessats ni, fins a hores d'ara, n'ha cobrat res el govern estranger que enviava el blat a Espanya.

La cara i la creu

SABADELL, agost. — S'endevenen coses molt serioses i greus en aquest constant interès d'ordenar i impartir totes les noves indústries importants, oficials i subvencionades fora i ben lluny de Catalunya. Ara s'annuncia l'establiment d'una molt important fàbrica de teixits a Màlaga. Per a disressar-ho «ells» intensifiquen una certa «convençença» sentimental i de comprensió envers el «laborioso pueblo catalán». L'«Orfeo Català» donà certs a Madrid i obtingué un èxit apoteósic malgrat l'aigua que hi tirà la premsa madrilenya. Els aplaudiments escoltats per ràdio foren els més llargs registrats en aquestes ocasions. Una d'elles dues Companyies teatrals, oficials i subvencionades, estrenà amb el títol «La Cruz del alba» l'obra d'en Sagarra «El prestigi dels morts», i sembla que ha obtingut una bona acollida. I, encara, vénen sovintant a Catalunya ministres i «jerarquias» de retorn de Roma i tots són compliments i raspallades.

Fa pocs dies em fou possible adquirir en una parada de vetes-ils finta catalana d'unes llargues tirallongues que volien avall el vent. El mot d'ordre es veu ben clar: molts sardanes, al·lusions sentimentals i elogis al «laborioso» però res del que podria perdurar i fer solcs profunds: llibres, periòdics, lletres impreses, associacions... RES. La meua opinió és que tots aquells que puguin han de continuar a l'estranger, amb els avantatges de moure — s'hi amb tota llibertat. — FR.

Ha mort la senyora Irujo

El dia 14 de juliol morí a Buenos Aires la senyora Amiana Olo d'Irujo, mare del nostre bon amic, el diputat nacionalista basc senyor Manuel d'Irujo. Malgrat la seva edat havia estat empresonada pels franquistes a Navarra i canviada després. El seu marit, senyor Daniel d'Irujo, fou el defensor de Sabino Arana-Goiri.

Fem present al nostre amic Manuel d'Irujo el condol més sincer per la pèrdua que l'afligeix.

Mutilats a Jugoslàvia

En el «Simplon Express» han sortit 14 mutilats catalans, generosament invitats per la «Unió d'Invalids de Guerra» i «Associació d'ex-combatents jugoslaus en l'exèrcit de la República Espanyola» per tal de reposar un mes i mig en aquell país.

Abans de marxar foren obsequiats a l'ambaixada jugoslava de París amb un lunch. Foren acomiadats pel Canciller i l'alt personal, pel diputat Joan Tauler en representació de la Generalitat de Catalunya i pel nostre Redactor en Cap Joan Sauret.

JOCS FLORALS 1950

Com ja saben els nostres lectors, els Jocs Florals de la Llengua Catalana (Any XXII de la seva restauració) tindran lloc enguany el dia 24 de setembre al Palau dels Reis de Mallorca, de Perpinyà. Ha estat fet públic el Cartell que nosaltres reproduïm perquè en tinguin coneixement els «poetes i prosadors de Catalunya i de tots els territoris on la nostra llengua és parlada i coneguda».

Premis ordinaris: FLOR NATURAL. — Dotat amb 30 mil frs. a la millor poesia. EN GLATINA D'OR. — Dotat amb 15 mil frs. pels Catalans de la Domíngica, a la millor poesia patriòtica. VIOLA D'OR I D'ARGENT. — Dotat amb 15 mil frs. per l'A. C. Montepio de Montserrat de Buenos Aires, a la millor poesia religiosa o de tema moral. — ACCESSITS. — Flor Natural: 10 mil frs. oferts per l'Orfeo Català de Perpinyà. Englantina d'Or: 5 mil frs. oferts pel Sr. Ferraz i Mestre, delegat a París de l'A. P. de l'E. C. Viola d'Or i d'Argent: 5 mil frs. oferts pel Foment de la Sardana i els Amics del Teatre Català de Perpinyà.

Premis extraordinaris: COPA ARTISTICA. — Dotat amb 20 mil frs., pel Centre Català de Santiago de Xile, a la millor composició en prosa de caràcter literari. — CONCEPCIO RABELL. — Dotat amb 20 mil frs., pel Centre Català de Valparaíso de Santiago (Xile), al millor llibre de prosa literària (exclusió del teatre i la novel·la), inèdit o publicat dintre els dos darrers anys. — JOAQUIM FOLGUERA. — Dotat amb 20 mil frs., pel Casal de Catalunya de París i pels de Tolosa, Burdeos, Narbona i Montauban, al millor llibre de poesia, inèdit o bé publicat dintre els dos darrers anys. — NARCIS OLLER. — Dotat amb 20 mil frs., pel Casal de Catalunya de Buenos Aires, i atribuït a la millor obra teatral inèdit o bé representada o publicada en el curs del dos darrers anys. — NARCIS OLLER. — Dotat amb 20 mil frs., per Comunitat Catalana de la República Argentina, atribuït al millor conte o recull de contes inèdit, o bé publicat en el curs del darrer any. — POMPEU FABRA. — Dotat amb 500 pesos moneda mexicana per la Institució de Cultura Catalana de Mèxic, atribuït al millor treball sobre un tema filosòfic relatiu a l'idioma català. — ROVIRA I VIRGILI. — Dotat amb 250 pesos moneda mexicana per Comunitat Catalana de Mèxic, atribuït a la millor monografia sobre un tema de la història del Catalanisme.

Entitats i particulars: EDICIONS PROA. — Dotat amb 100.000 frs., a la millor novel·la catalana inèdita. La novel·la premiada es: «La vida dels segons» de Joan Fontcuberta.

Canvi d'adreça: La correspondència per a la Departamental d'E. R. de C. de la Charante ha d'èsser tramessa a: Joan Pons — 1, rue General Leclerc — Gond Pontourre. Charente.

Avis als joves exiliats: El «Servei Social» de la Generalitat de Catalunya ens trameta, amb prec de publicació, les següents gautes:

«Els joves exiliats compresos entre els 14 i 16 anys (acomplerts), el més tard l'1 d'octubre i l'1 de desembre, respectivament) poden sol·licitar l'inscripció en un Centre d'Aprenentatge de la regió de París (Seine, Seine-et-Oise i Seine-et-Marne). Cal que adreïn la demanda a les oficines del «Centre de Réclassement Professionnel» (38, rue de Berrí — París, VIII) o a la Generalitat de Catalunya (5, rue Faubourg Poissonnière — París, IX) amb tots els documents d'identitat que posseixin i una nota que especifiqui els següents detalls:

Nom i domicili dels candidats i de llurs pares. Estudis efectuats a França i adreça de les escoles. Ofici que desitjaria aprendre. Tan aviat com s'hagin reunits les informacions necessàries, serà presentada a les autoritats competents del ministeri d'Educació Nacional, la llista dels candidats que reuneixin les condicions requerides per la reglamentació en vigor. Els candidats seran convocats oportunament i informatos de les formalitats necessàries en vista a l'admissió definitiva, a l'eventual obtenció d'una beca d'estudi.

Els joves exiliats residents en altres regions de França, han d'adreçar llur demanda, especificant els mateixos detalls, al «Centre de Réclassement Professionnel» de Tolosa (32 bis, rue Valade — Toulouse (Haute Garonne) i els de Lió al C. R. P. 5, rue Pizay — Lyon (Rhône).

ULTIMA HORA LA BATALLA pels 100 MILIONS DE DOLARS

Mr. Truman s'ha declarat contra la concessió del préstec de 100 milions de dòlars a Espanya, i el Senat ha ratificat la seva anterior votació.

Segons «Le Figaro», de París, els mitjans oficials francesos aproven l'actitud de Mr. Acheson d'oposició a l'emena del Senat. França, s'afegexi, no ha canviat la seva posició envers el règim franquista.

publicarà en la primera sèrie de sis volums amb que representa a França, la Biblioteca «A tot vent» dels Edicions Proa. El Jurat no podrà deixar el premi desert, ni partir-lo en dos, ni destinar-lo a altre gènere literari que no sigui novel·la. El premi és a part dels drets d'autor amb el qual Proa farà les condicions normals segons costum d'ella. L'autor premiat, però, contrau l'obligació de publicar la seva novel·la a les Edicions Proa, Col·lecció «A tot vent»; i el Consistori dels Jocs Florals de la Llengua Catalana 1950 ha de cedir el manuscrit a les esmentades Edicions. — PRESIDENT COMPANYS. — Dotat amb 500 pesos moneda mexicana, per l'Orfeo Català de Mèxic, el millor i més breu treball contenint dades històriques, socials, econòmiques, culturals, geogràfiques i estadístiques, etc., destinat a fer conèixer, d'una manera oberta i clara, Catalunya a l'estranger.

JOAN LLUHI. — Institutit i dotat amb 2.000 pesos moneda mexicana, pels senyors Josep i Jeroñ Bertran de mar i treball monogràfic sobre un tema jurídic referent a Catalunya o d'interès per a Catalunya. El premi és indivisible i el seu import no es podrà destinar a cap altra finalitat. — JOAQUIM FOLGUERA. — Dotat amb 20 mil frs., pel Casal de Catalunya de París i pels de Tolosa, Burdeos, Narbona i Montauban, al millor treball sobre un tema filosòfic relatiu a l'idioma català. — LL. GERMANOR CATALANA. — Dotat amb 5 mil frs., al millor treball en prosa excilant la germanor catalana. — COMUNITAT CATALANA de Colòmbia. — Dotat amb 100 dòlars, al millor treball i traducció al castellà de composicions poètiques catalanes. — CENTRE CATALA, de l'Havana. — Dotat amb 40 dòlars, al millor treball sobre: «Intervenció moral i econòmica dels catalans d'Amèrica en la gesta de Prats de Molló, per Francesc Macià».

MORENETA DE MONTSERRAT. — Dotat amb 7 mil frs., pel Centre Català de Rosario (R. Argentina), al millor treball en vers o prosa magnífic que contingui el nom de l'autor i dugui damunt escrit el títol i el tema de la composició. Els VII Mantenedors que signen el Cartell són: Pau Casals, President; Pere Bosch i Gimpera; Carles Grandó; Enric Guiterà; Josep S. Fons; M. Serra i Moret; Josep M. Corredor, Secretari.

J. Miravittles i C. Fontseré, de Nova York, al millor recull de documents sobre la Revolució Catalana del 1460 (Per als J. F. del 1951 els donants institueixen un premi de la mateixa quantitat al millor recull de documents sobre la Revolució Catalana del 1640). PREMI de 10 lliures esterlines dotat pel Dr. Josep Trueta, d'Oxford, al millor treball biogràfic, escrit en qualsevol idioma sobre un català ja traspassat. — PREMI de 50 dòlars dotat pel senyor Pere Maspons i Camarasa, de Guayaquil (Ecuador), al millor treball, en vers o en prosa, sobre la comarca del Vallès, l'autor del qual, de preferència, sigui originari de Granollers o de la seva comarca. — PREMI dotat amb un lot de llibres de l'Institut d'Estudis Catalans, pel senyor P. F. i R., de Barcelona, a un treball de tema lliure. — PREMI dotat amb un lot de llibre ofert pel senyor E. T. i B., de Barcelona, a un treball de tema lliure.

INSTITUT DE CIENCIES ECONOMICQUES DE CATALUNYA. — Dotat amb 15 mil frs., al millor treball sobre «Les possibilitats econòmiques d'una Catalunya independent».

Escritors rosellonesos: JOAN AMADEU. — Dotat amb 5 mil frs., pel Casal Català, de Montpeller, a la millor poesia de tema lliure. ALFONS MASERES. — Dotat amb 5 mil frs., pel Casal Català, de Montpeller, al millor treball en prosa (contes, novel·la, assaig).

Premis musicals: NICOLAU. — Dotat amb 12 mil frs., pel Centre Català, de Mendoza (R. Argentina), a la millor composició musical inspirada en un tema poètic o històric. — JULI GARRETA. — Dotat amb de 50 dòlars USA pel Centre Català, de Nova-York, a la millor sardana de concert.

Premis diversos: De conformitat amb els Estatuts dels Jocs Florals, el Jurat podrà concedir tots els premis necessaris, així com accèssits i mencions honorífiques per a recompensar les obres presentades que en siguin mereixedores. Els treballs han d'èsser adreçats al Secretari de la Comissió Organitzadora, senyor Mateu Pou, 37, rue de la Fusterie, Perpinyà (P. O.), França, abans de la mitja nit del dia 20 d'agost, juntament amb un plec clos que contingui el nom de l'autor i dugui damunt escrit el títol i el tema de la composició. Els VII Mantenedors que signen el Cartell són: Pau Casals, President; Pere Bosch i Gimpera; Carles Grandó; Enric Guiterà; Josep S. Fons; M. Serra i Moret; Josep M. Corredor, Secretari.

LLETRES CATALANES

«ONA I OCELL» (1) d'Agustí CABRUJA

En aquest recull de versos Agustí Cabruja, sense recórrer a l'afectació retòrica, llança una patètica invocació:

Enmig del torb i la tempesta, serva l'Esperança, on mare meua l'el meu esperit... Poesia d'exili i, per en quina poesia d'exili poden deixar d'enfonçar les seves fiblades la tristesa i l'enyorança? (...) Però l'exili no té res d'entreteniment literari, i menys per a un poeta autèntic. La mateixa antiquitat clàssica ens ha deixat l'exemple de les «Tristia d'Ovidi»; aquelles cançons ploroses del pobre desterrat que ens deia que «sola» existia, però que no «solia» vivia. D'altres homes poden adaptar-se a la Pàtria, brutalment separats dels paisatges de llur infantesa i del país on ressona llur llengua — la sang del meu esperit — com deia Unamuno. El poeta, no. Si, com deia Carles Riba, un poeta és per damunt de tot «una ànima i una

més que mai en el seu Verb. I quin consol de veure la fidelitat a la nostra llengua mantinguda adhuc en terres americanes!; i també, quina promesa! Amic Cabruja, quan arriben les noves i tan esperades Pa-

JOCS FLORALS «GINESTA D'OR»

Les festes dels Jocs Florals que organitza cada any la «Companyia Literària de la Ginesta d'Or» tindran lloc, a Perpinyà, el darrer 14 de maig amb l'esclat que ja és tradicional.

El guanyador de la Flor Natural ha estat el nostre amic Fermí Palau i Caselles amb el seu «Poema de l'amor reclosa». Els altres poemes de Catalunya que han estat il·lustrats són: Ventura Gassol, Julià Gual, J. de Vil·la, Miquel Guinart, Gràcia B. de Lorens, Mn. Josep Artís, Domènec de Bellmunt, F. Castells i Agustí Cabruja. D'entre els poemes catalans del Rosselló que foren premiats, ens plau consignar el nom del jove Jordi-Pere Cerdà que assolí la màxima distinció d'aquest grup amb dues composicions que revelen les dots autèntiques que el seu autor posseïx. El següent en mèrits dues poemes: les senyores Àngels Balent Sclart i Joana Manresa. Quatre premis de prosa foren conferits a Joan Bachs, J. Sutra-Vinyas, Maria Clos i Simona Borrell. Com de costum, a continuació va procedir-se a la distribució de pre-

EL DOL DELS AMICS

A. Coll Boy. — El dia 8 d'abril morí a Blois, d'una ràpida malaltia, aquest jove de 18 anys fill del Secretari d'ERC del Loire i Cher. El difunt s'havia guanyat la simpatia del jovent d'aquella localitat, car era un dels animadors del «Hot-Club» de Blois. L'acte de l'enterrament palesà el dolor sentit tant entre els exiliats com entre els francesos.

Rosa M. Bandús. — La família Bandús, el ben conegut equerrà i diligent col·laborador de LA HUMANITAT, passa pel dolor de la mort de la seva nena Rosa Maria ocorreguda a Perpinyà el dia 16 de maig passat. Reben els afligits esposos els nostres sentiments d'afecte en aquesta trista circumstància.

Pilar Martí Feded. — El dia 8 de març morí a Tolosa la senyoreta Maria del Pilar Martí Feded, germana dels nostres amics Drs. Carles i Josep, ex-Consellor de la Generalitat i President de la Creu Roja Republicana Espanyola, respectivament. A l'acte del sepeli hi assistí una gran simpatia, testimoni païsa de la gran simpatia que gaudia la difunta entre els exiliats en aquella ciutat francesa. A les inimmortables proves d'afecte i de condol rebudes per les famílies Martí Feded, hi afegim la nostra ben sincera.

(1) «Ona i ocell». Poemes d'Agustí Cabruja, pròleg de J. M. Corredor i il·lustracions de David Anton-Garví; Mèxic, 1950.

JOCES FLORALS DEL 1950

ELS POPULARS ACTES DE PERPINYA

Els Jocs Florals d'enguany han tingut per marc el Palau dels Reis de Mallorca, arquitectura remarcable del XIIIè segle, enclavada en la catalana ciutat de Perpinyà. Totes les autoritats franceses s'han esforçat a donar un generós acolliment al nostre gran certamen literari. No ha mancat, doncs, en l'any 1950, cap dels elements que concorren en la gaia festa i les parets, el cel, la gent i les autoritats han estat catalans.

ELS ACTES DEL DISSABTE

El dia 23 de setembre, al gran café del « Palmarium », el « Foment de la Sardana » feu una sessió de folklore en la qual els seus elements demostraren a bastament llur maduresa i perfecció, entusiàsticament apreciades per la nombrosa concurrència. L'« Acadèmia catalana » tingué el seu torn, ocasió catalana tingué amb un programa executat amb un gran encert. El seu mestre, senyor Debesa, rebé caloroses felicitacions. Finalment, la cobla de Perpinyà interpretà algunes sardanes. Aquesta popular festa acabà amb un gran nombre de tocats per la cobla i cantats per l'Orfeó i el públic dempeus.

DIUMENGE AL MATI

L'endemà, a les 10 del matí, hom notava una gran animació pels carrers de Perpinyà. A la Plaça Aragó i damunt la placa que recorda l'estada de Mossèn Cinto Verdaguer, foren col·locats ramells de flors. El catedràtic Mr. Henri Guiter, pronuncià un bell discurs el qual fou respès en nom dels catalans exiliats, per Joan Layret.

OFRENA A MESTRE PAU CASALS

El grup « Pàtria i Llibertat », de Barcelona, envia, un delegat per fer ofrena a Pau Casals d'un dibuix tirat a 100 exemplars, al·lusiu a les declaracions que féu el Mestre a la B. B. C. durant l'estada a Londres amb motiu del seu darrer concert.

ELS COL·LABORADORS

Hem d'assenyalar la unànime col·laboració prestada per tots els catalans de Perpinyà per tal de donar el màxim d'esplendor a les festes. Els nostres amics de l'Esquerra cediren generosament el seu estatge per a totes les reunions i treballs preparatoris.

ELS COMITES

Les personalitats franceses i catalanes que figuren en el Comitè d'Honor són les següents: Honorable Sr. Josep Irla, President de la Generalitat; Mr. Felix Depardon, alcalde de Perpinyà; Mr. J. Sarraillh, Rector de la Universitat de París; Sr. J. Bellido, catedràtic de la Universitat de Barcelona; Mr. J. Calmette, membre de l'Institut de França; Mr. J. Cassou, President de l'Institut d'Estudis Occidentals i Director del Museu d'Art Modern de París; Mr. Pierre Fouché, Professor de la Sorbona; Sr. Ventura Gassol, ex-conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya; Sr. Comte de Güell; Mr. François Mauriac, de l'Acadèmia Francesa; Mr. Frederic Mistral, « Capoulié » del Felibrige; Sr. Lluís Nicolau d'Olier, catedràtic de la Universitat de Barcelona; Sr. Charles Pi i Sunyer, ex-alcalde de Barcelona; Sr. J. Puig i Cadafalç, President de l'Institut d'Estudis Catalans; Mr. M. Roques, membre de l'Institut de França; Monsenyor el Cardenal Saliege, Arquebisbe de Tolosa; Mr. J. Salvat, mantenedor del Felibrige; M. C. Soula, membre de l'Institut de França; Sr. Josep Xirau, catedràtic de la Universitat de Barcelona.

Els qui figuren a la Comissió Organitzadora són: Presidència, P. Maurelle i E. Vigo; Vice-presidència, J. Baillat i J. Layret; Secretariat, H. Fabre, J. Hoffman, A. Peus i M. Pou; Tresorer, Santiago Vila, i membres: F. Arnao Cortina, Ch. Barray, A. Cont, J. Colla, J. Garcia Castellet, A. Joffre, P. Junquet, F. Rahola i J. Julius Sunyer.

AL PALAU DELS REIS

Esplendídamment decorat, el Palau dels Reis de Mallorca oferia un aspecte impressionant. La premsa local elogia els organitzadors que s'esforçaren a adornar-lo de manera magnífica, digna de l'arquitectura reial. Les banderes francesa i catalana senyorejaven en emocionada germanor. Una gran catifa cobria tota l'esplanada per on pujà la Reina i la seva Cort. Les arcades ostentaven els escuts de totes les terres catalanes. El gran pati estava completament ocupat per francesos i catalans que acudiren a retribuir-hi la llengua nostra.

El servei d'ordre estava assegurat per un nombre de joves catalans amb un braçal barrat. Uns funcionaris municipals, en uniforme (« aparadors ») figurava el Consistori municipal, el Consistori, el Comitè Organitzador i l'entrada de la Reina i de la seva Cort d'Honor.

ASSISTENCIES

Entre els catalans que assistiren a l'acte anomenat el President de la Generalitat Sr. Josep Irla, l'alcalde popular de Barcelona, Hilarí Salvadó; el diputat Francesc de P. Jené; l'ex-diputat Dr. Mestre Puig; el Dr. Bellido, Santiago Vila, M. Pons, Domènec de Bellmunt, Julià Cual, R. Banús, J. Garcia Castellet, S. Coll, Ferran Rahola, el diputat F. Arnao Cortina, A. Pont, J. Layret, J. Picó, J. Sunyer; Vilanova del Casal de França; J. Bonseré, de Nova York; senyoreta Serés, de l'Argentina, etc. Destaquem les personalitats franceses següents: M. Coutances, se-

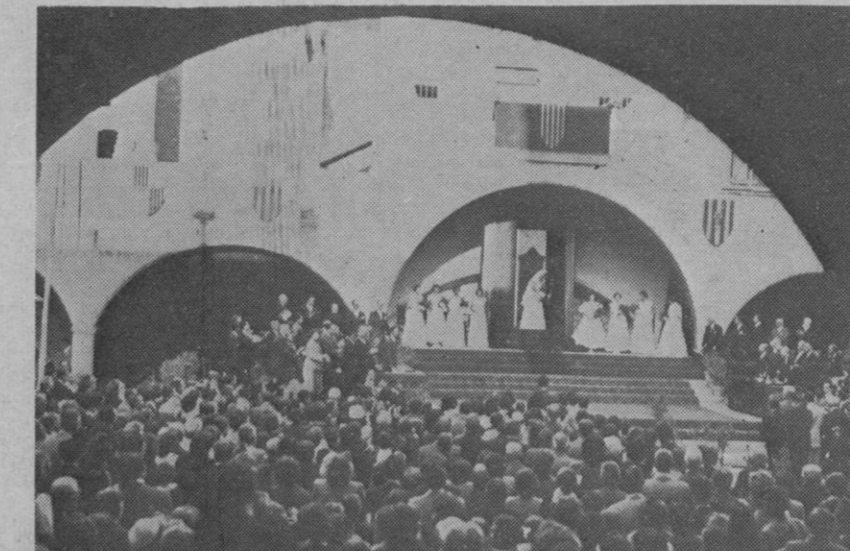
cretari general de la Prefectura, delegat pel senyor Prefecte i en representació de M. Lapié, ministre de l'Educació Nacional Mr. Junquet, adjunt de l'alcalde de Perpinyà; M. Arthur Conte, en representació de l'Associació d'Alcaldes dels Pirineus Orientals; Mr. Maurelle, inspector d'Acadèmia; el senyor canonge Sans, en representació de Monsenyor Bernard; el senyor canonge Salvat, majoral del Felibrige; M. Joffre, arquitecte de monuments històrics; Mr. Peus, director del Conservatori de Música, etc.

somni », de Xavier Casp, de València. Primer Accésit: « Petit suïte de Port Lligat », de Rosa Leveiron, de Barcelona. Segon Accésit: « Ales i mans », de Joan Fuster, de València. ENGLANTINA D'OR: « Vallespir », d'Edmond Brazès, de Corret. Primer Accésit: « Requescat », d'Antoni Ribera, de Barcelona. Segon Accésit: Sonets d'exili i de camí », de Julià Gual, de Prada. VIOLA D'OR I D'ARGENT: « Testimoni del silenci », de Joan Barot, de Barcelona. Accésit: « Pregària », anònim.

el mirall », de Xavier Benguerel, de Xile. JOAN LLUHI: « La condició jurídica del refugià català », de Domènec de Bellmunt, de Tolosa. JOSE A. RODO: « Perspectives de la poesia catalana », de Rafael Tàsis, de Barcelona i « Assaig d'interpretació de la poesia catalana després de Maragall », de Joan Triadó, de Barcelona. CULTURA CATALANA de París: « Benissanet », d'A. Bladé Desumvila, de Mèxic. LLAR DE GERMANOR de Tolosa: « Psalteri del retrobament », d'Esteve Albert, de Mataró. P. MASPONS i CAMARASA: « Estampes del Vallès », de Ferran Canyameres, de París. COMUNITAT DE COLOMBIA: « Poesia catalana contemporània », de Marian Manent, de Barcelona i « Antologia lírica catalana », del R. P. Josep Vargas, de Colòmbia. CENTRE CATALÀ de l'Argentina: Francesc Macià i els catalans d'Amèrica. MORENETA DE MONTSERRAT: « A la mare de Déu de Montserrat », de Gràcia B. de Llorens, de Buenos Aires. P. F. R. de Barcelona: « Dues històries d'històries », de Joaquim Verdaguier, de Mallorca. E. T. i B. de Barcelona: « La muntanya », de Joan Sallarés, de Sabadell. CASAL CATALÀ d'Agde: « Cancell », de Miquel Armanyà, de Barcelona. CASAL CATALÀ de Londres: « Demà serà un altre dia », de Lluís Jordà, de Barcelona.

Premi de 10 mil francs: « Evocació dels morts », de Mercè Rodoreda, de París. Premi de 10 mil francs: « Gavina », de Frederic Fulià, de Barcelona. Premi de 10 mil francs esterlines: « Dues cançons populars italianes », de R. Aramon i Serra, de Barcelona. Premi de 10 mil francs: « Hoste del vent », d'Albert Manent, de Miquel Ferrer, de 5 mil francs: « Les arcades i el terrat », d'Eugeni Xammar, de París. Premi de 5 mil francs: « Els sonets de l'absència », de J. M. Prous i Vila, de Perpinyà. Premi de 5 mil francs: « L'adolescència i la formació de la personalitat », de Josep Pallach, de París. Premi de 5 mil francs: « Clar de lluna », d'Àngel Ferran, de Tolosa.

Premi JOAN AMADEU: « Els hostats », de J.-P. Cerda, de Salagonou. ALFONS MASERAS: « El Rosselló i els rossellonesos en la Crònica de Bernat Desclot », de Mme. Elisabeth Oliveres, de Perpinyà. TALRIC: « Clarianes », de F. Francis, de Perpinyà. GIBERT: « D'OR de Perpinyà », de El palau mallorquí, d'Àngela Balent-Sicart, de Perpinyà. NICOLAU (musical): « La cançó

L'aspecte que oferia el pati del Palau dels Reis el dia de la Festa

L'ACTE

Les personalitats feren llur entrada mentre la Cobla de Perpinyà executava « La Santa Espina ». A la dreta del lloc reservat a la Reina i a la seva Cort, prengueren seient les autoritats i personalitats franceses, a l'esquerra figurava el Consistori amb Mestre Pau Casals, Sr. J. S. Pons, Grandó, Guiter, Serra i Mores i J. M. Corredor. A llur voltant, personalitats catalanes i membres de la Comissió Organitzadora.

El representant de l'alcalde de Perpinyà donà la benvinguda als reunits i exaltà la comunitat de sentiments entre els catalans de les dues vessants pirenenes. « La vostra llengua », digué, « és la nostra i tots li serveix la màxima fidelitat. Els Jocs Florals se celebren lluny de la vostra Pàtria enyorada i el nostre més fervent anheli és que ben aviat retrobim el seu recer habitual: Barcelona ». Força aplaudí Mr. Junquet renuncià a l'honor tradicional i demanà al President de Catalunya, Sr. Josep Irla, que vulgués pronunciar la ritual frase: « Sobre la festa ». Immediatament, Mestre Pau Casals pronuncià el seu discurs presidencial que causà una viva expectació i meregué els aplaudiments de tota l'escolliada assistència. Ens plau reproduir en un altre lloc d'aquesta crònica els passatges més interessants.

EL VEREDICTE

Apaiavats els xardorosos aplaudiments adrecats al brillant parlament de Mestre Pau Casals, el Secretari, J. M. Corredor, llegí el veredict dels Jocs Florals, que donem a continuació: FLOR NATURAL: « Triptic del

Premi PRESIDENT REPUBLICA FRANCESA: « Elegies de Bierville », de Carles Riba, de Barcelona. « Odiseu », d'Agustí Bartra, de Mèxic. CONCEPTIO RABELL: « Pluja d'or », de Domènec Guansé, de Xile. JOAQUIM POLGUERA: « El Comte Mal », de Guillem Colom, de Mallorca. IGNAZI IGLESIES: « La Dama de Reus », d'Ambrosi Carrion, de París i « L'hostal de l'amor », de Ferran Soldevila, de Barcelona. NARCIS OLLER: « L'home de les fides », de Cèlia Sunyol, de Barcelona i « Camins sense sortida », de Víctor Alba, de Mèxic. POMPEU FABRA: « Gramàtica valenciana », de M. Sanchis Guarner, de València.

EDICIONS PROA: « L'home dins

de Na Quela », de Ramon Perramon, de Barcelona. JULI GARRETA (musical): « Esclat de Primavera », d'Agustí Barguinyó, de Nova York. Han resultat deserts els premis A. Rovira i Virgili, Dr. Martí i Julià, J. Miravittles i C. Fontseré, Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya, Dr. J. Trueta i Lluís Companys.

LA REINA I LA CORT

Pronunciat el nom del poeta guanyador de la Flor Natural, senyor Xavier Casp, de València, aquest anà a buscar la Reina, la senyora Dolores Fabra de Rahola, que pujà l'estrada acompanyada per quatre rosselloneses i quatre catalanes. A mesura que s'anaven anunciant, els guanyadors de premis s'avançaven a saludar la Reina i, molts d'ells, llegiren els treballs. El senyor Xavier Casp llegí personalment la Flor Natural.

Discurs de J. S. Pons

L'escritor, senyor J. S. Pons, pronuncià el discurs de clausura. « Exiliats de Barcelona », digué, « els Jocs Florals han trobat asil en nobres capitals i adhoc han travessat l'Oceà en recerca d'una terra lliure. Avui, després de tants viatges, han trobat un recer més favorable, una casa que fou altre temps la casa natal, adhoc palau dels reis de Mallorca. Reina dels Jocs Florals que ens recordeu la magnífica figura del gran filòleg, el vostre envoyat pare Mestre Pompeu Fabra, acollit amb l'esguard de la Pàtria els catalans exiliats. S'assemblen al pobre Ulisses qui, tot nu i cobert de fang, llançat per les onades abordà en una nova terra. Tot home porta dins l'esperit dues pedres precioses que el guien i expandeixen una admirable claretat. L'una és el record i l'altra l'esperança. Si així us plau ens concertarem, farem una mena de parició; per als catalans del Rosselló el brillant dels records, per als catalans exiliats el diamant de l'esperança ». El discurs, que fou una brillant disquisició històrica amarrada d'esperit de germanor, rebé entusiastes aplaudiments. La Cobla tocà la Mar-seല്ലais i, finalment, « Els Segadors », orquestrats especialment per Mestre Pau Casals. El públic ovacionà la sortida del gran català que donava el braç a la Reina de la Festa. A la plaça de « La Loge » hi hagué una gran ballada de sardanes. A la nit tingué lloc el tradicional àpat, el qual fou molt concorregut. N. de la R. « La humanitat » agraeix a l'Esperit Bardis la copiosa informació que ens ha permès de donar aquesta extensa ressenya de la Festa.

El discurs del Mestre Pau Casals

L'Il·lustre català comença saludant els presents i els qui « escapats per tants paisos d'Europa i Amèrica esperen sense defallir ni renunciar el moment gloriós del retorn ». Agreix, a seguida, l'acolliment que arreu femem els Jocs Florals i té frases d'elogi i de respecte per la nació francesa i el seu digne President, Mr. Vincent Auriol. En remarcar l'hospitalitat que han rebut al Rosselló, recorda aquella festa memorable del 2 de maig del 1920 en la qual tot el poble català pogué manifestar la seva simpatia al gran Mariscal Joffre, vencedor del Marne. Alludint el vell Palau dels reis de Mallorca digué que « la Festa de la Poesia reviu per uns hores la mateixa època dels seus nics, i que avui, més que mai, a tots ens agermana en un culte de la tradició que no té res d'anacrònic, sinó que és respecte i amor a la Història, i la voluntat de continuar-la com a catalans lleials, com a homes lliures i com a servidors de l'Esperit ».

« Renèixer. Abandonar les cendres i començar altra vegada a estendre les ales, camí de la llum, camí de la vida... Nosaltres, els catalans, prou coneixem l'allegoria del Fènix, car vi el nostre poble massa sovint s'ha vist arrossegat a terribles caigudes, també ha sabut després retrobar energies per redreçar-se i revivir. El nom dels Jocs Florals va estretament unit a una Renaixença que és ben nostra: la de la passadissa centúria, quan sota l'oreig renovador del Romantisme una llengua sortia del seu letargi, i es depurava i s'envergava per convertir-se altra volta en vehicle de cultura, en instrument de l'Esperit ».

Després de parlar dels grans fruits recollits gràcies a la nostra renaixença cultural, evocà la interrupció a causa de les persecucions i digué: « Malauradament, com ja sabem, aquest cicle ascendent i triomfal va veure's tristament interromput fa uns anys. Contra la nostra llengua i la nostra cultura, va caure una persecució despietada, que voldria estroncar-les, esterilitzar-les, impedir que afisonin i vivifiquin les noves generacions, que són les que n'han d'assegurar la santa continuïtat. No ignoro tot el mal que ha estat fet, i el sento com el que més pugui sentir-lo. Però permeteu-me que des de la Presidència del Consistori d'aquests Jocs Florals... Presidència que tant agraeixo, i que m'ha estat immensament atribuïda, puix que, com sabem també, les meves activitats pròpies no són les literàries... permeteu-me, doncs, que des d'aquest Palau medieval que és un símbol de permanència històrica, la meua confiança, que aquests darrers temps s'ha vist considerablement reforçada, us recordi ara: les persecucions, pas-

sen, però els pobles i les seves llengües continuen ».

Mestre Pau Casals en parlar de l'amor a la llengua maternal, declarà l'afecte envers les altres: « ¿ Qui mal pot haver-hi a estimar la llengua maternal, a conrear-la amorosament perquè sigui apta per a tota classe de produccions literàries i d'especulacions científiques o intel·lectuals, perquè guanyi així un merescut prestigi a dintre i a fora de les seves fronteres? ¿ Es que l'esperit i la voluntat de creació d'altres pobles poden sentir-se'n ofesos? De cap manera. En els dominis veritables, però els pobles i les seves llengües continuen ».

Mestre Pau Casals en parlar de l'amor a la llengua maternal, declarà l'afecte envers les altres: « ¿ Qui mal pot haver-hi a estimar la llengua maternal, a conrear-la amorosament perquè sigui apta per a tota classe de produccions literàries i d'especulacions científiques o intel·lectuals, perquè guanyi així un merescut prestigi a dintre i a fora de les seves fronteres? ¿ Es que l'esperit i la voluntat de creació d'altres pobles poden sentir-se'n ofesos? De cap manera. En els dominis veritables, però els pobles i les seves llengües continuen ».

bles de l'Esperit no hi ha oposicions absurdes i ridiques, perquè totes les llures iniciatives i tots els anhels creadors s'interfereixen i es complementen mútuament. Sempre he proclamat ben alt la meua sincera adhesió i el meu profund afecte a totes les cultures i a tots els pobles hispànics i més un honor, en aquesta ocasió, de saludar-los amb el cor obert, sense cap ombra de recel, i especialment als seus millors i més il·lustres representants, que els sabem al costat nostre, i la simpatia i comprensió dels quals tant vegades ens han estat testimoniances. « En aquesta època convulsiva que ens ha tocat de viure, moltes vegades trontollen i semblen condemnades; però tal com s'ha esdevingut en altres etapes històriques, les revolucions s'esvaeixen després, i noves llurs redemptores tornen a anunciar-se; i el que cal és no voler oblidar els ensenyaments de l'humanisme, i saber respectar en els altres aquella dignitat i aquella llibertat que tant desitgem per a nosaltres mateixos; i el que cal és no desanimar-se, ni molt menys envillir-se, i poder conservar sempre la consciència del deure acomplert. » El President dels Jocs Florals acaba amb un cant a l'esforç i a l'esperança: « Poetes i prosadors de llengua catalana, un vell artista català que ha viscut sota molts cels i que ha passat per molts paisos, us saluda avui fraternalment. Us saluda i us encoratja a treballar i a perseverar. Si gueu fidels a l'esperit de la nostra terra, per poder així ésser fidels als principis etèrns d'humanitat i de fraternitat. Sigueu la veu càlida i poderosa per on ressona l'ànima d'un poble, que ha venut molts segles perquè ara vulgui resignar-se a l'extinció de la seva personalitat. Ja sé que aquest poble, en la seva gran majoria, continua fidel a les seves essències seculars i desitja amb febrora

impaciència l'anunci victoriós de la resurrecció; per a aquells als quals una llarga espera ha esmortuït les conviccions o a aquells que senten a vegades llur consciència vacillar, els diré que tinguin en compte que, entre la lleialtat i l'abandó, el que realment està en joc és el nostre desfici individual i col·lectiu, i a tothom recordaré, a ells i a vosaltres, que no podré, per acabar el meu parlament, aquelles paraules del nostre Maragall, que tan excel·lents ens assenyalen el valor d'una pura invocació: « Pàtria, que prendreu embranzida des de la terra que us manté i de la que sou formats; que l'estimareu i defensareu com a cosa vostra, com a condició essencial del vostre ésser; perquè sense ella vosaltres no serieu vosaltres mateixos, sinó quelcom de desarrelat que volejaria sense nord per les regions dels llims, sense trobar la terra ferma que us cal per a prendre embranzida cap al cel ».

NOTICIARI

EL DOL DELS NOSTRES AMICS Jordí Coll. — Contràriament al que diguérem en la nostra passada edició no fou Andreu Coll qui morí a Blois, ans el seu germà Jordi.

Carles Amorós. — El dia 12 d'agost morí, víctima un accident de treball, el nostre diligent militant Carles Amorós procedent de l'Esquerra de Gratallops (Tarragona). Foren nombrosos els exiliats que assistiren a l'enterrament d'aquest bon amic que tanta simpatia s'havia guanyat entre els seus companys. Donem als seus familiars el nostre condol més afectiu.

Àngela Guilleu. — El 5 de setembre morí a La Ràpita de Balaguer la senyora Àngela Guilleu, vídua d'Enrich mort en un bombardeig a Figueras i germana política del nostre bon militant Tomàs Enrich. Donem el nostre condol a aquesta fidel família esquerrana.

HA MORT EL DIPUTAT VALDES El dia 12 d'agost morí sobtadament, víctima d'una crisi cardíaca, el diputat comunista català Miquel Valdes. Havia estat elegit diputat l'any 1939 en una candidatura del Front d'Esquerres i durant la guerra fou Conseller de la Generalitat de Catalunya. Membre del Comitè Central del PSUC i una de les seves figures més destacades, feu causa comuna amb Joan Comorera en la querrela que separà el comunisme català.

L'enterrament tingué lloc a Fleuriens (Oise) i entre els nombrosos exiliats que acompanyaren la seva despulla hi havia el diputat Joan Tauler, en representació del President de la Generalitat de Catalunya, i Josep Falguera, per E.R. de C. i « La Humanitat ». Expressem el nostre condol a la seva afligida família.

LA SENYORA B. DE LEKUBE El dia 17 de setembre morí a San Juan de Luz la senyora Bernardina de Lekube, mare del President d'Euscadi senyor J. A. Aguirre. Als molts testimonis de condol que ha rebut la seva família hi afegim el nostre.

BELEM DE SARRAGA El dia 9 de setembre morí a Mèxic la propagandista Donya Belem de Sarraga. Les seves conferències, articles de premsa, etc. la feren molt coneguda dels paisos llatino-americans en moltes poblacions dels quals té carrers dedicats. L'acte de l'enterrament es veié molt concorregut.

EL GERENT: Santiago VILA

Els Casals Catalans

Angulema. — En la seva darrera assemblea el Casal d'Angulema, ciutat elegida dels següents càrrecs de Junta: President, Joan Depé; Vice-president, Ramon Cluet; Secretari, Salvador Guasch; Tresorer, Joan Oller; Comptador, Joan Pons; i Ajut, Manuel López. Els reunits aprovaren una moció d'adhesió al President de la Generalitat i una altra de simpatia envers tots els Casals d'Europa i d'Amèrica.

Montevideo. — Ha estat inaugurat el cicle d'actes d'aquest Casal de l'Urumbé amb la representació de « La Mare » de Santiago Rossinyol. També es preparen sessions especials per a fer conèixer al país la cultura catalana mitjançant conferències, recitals poètics i musicals, emissions per ràdio, representacions escèniques, sessions cinematogràfiques, exposicions, etc., etc.

Aquest Casal ha procedit a la distribució, entre els premis i premsa, del volumí recull de treballs guanyadors en els Jocs Florals de 1949 celebrats a l'Uruguai. Conté nombroses fotografies de l'acte així com els importants parlaments pronunciats. L'edició és ben acurada i constitueix un lloable esforç amb el qual els catalans d'aquella república contribueixen a l'expansió de la nostra cultura.

París. — El Casal de Catalunya ha obert la seva temporada de festes amb la representació de « Gente bien » de Rossinyol. S'anuncien noves manifestacions teatrals i vetlleses d'habitatge.

LES EDICIONS

Temes cooperativistes. — El nostre amic l'ex-diputat i Conseller de la Generalitat de Catalunya, Joan Ventosa i Roig, ha vist editats dos opuscles que tracten d'aquesta matèria en la qual és un perfecte tècnic. La Cooperativa Familiar de Medellín (Colòmbia) ha publicat « Las Cooperativas y el Estado », i el « Departamento de Fomento Cooperativo para los Círculos de Estudios », de Guatemala: « Temas cooperativistas de actualidad ». « J'ai perdu la foi à Moscou ». — L'Editorial Gallimard, de París, ha posat a la venda aquest llibre signat pel conegut escriptor comunista Enrique Castro Delgado. « El Rusio i el Peleu ». — A Xile ha aparegut aquest cinquè volum de la sèrie Literària Catalana de « El Pi de les Tres Branques », obra de l'escriptor C. A. Jordana.

FLOR NATURAL

"TRIPTIC DEL SOMNI" I Ira. Antífona al somni. — Qui diria la boira llumosa que aplega ingràvid el desig i el fet? — Qui diria la joia harmònica que agermana les branques a l'esplet? — Qui diria la fàcil fresquia d'amor tot i res a cor i a mà? — El palpitar del somni, qui el diria? — I el somni només somni, qui el dirà? II No toco res, i tot ho sent. Es, sense espera, el triomf esperat. Tots els fermalls del pensament, s'han tornat mans de primavera deixant-me el temps sense combat. On anirà amb el meu somni? Es, sense abisme, el llumí d'immens. Tot el passat és un pensat a l'esperança d'un lirisme vagorosíssim de tants béns... I com s'és ve el teu rossinyol a madurar-me en cant la sang! No em cal la nit ni em cal el sol: una aigua en terra sense fang! Hi corre, corre i són sentits o sentiments aquelles canyes tan composes a l'alenada dels oblits? Entre les dents se m'anuncia en goig d'aldoses el nom més meu, un nom: el teu. Es quasi un defalliment gaudí! Sí, desfalleixo en goig. I, com per la herena de la nit, els llavis van humitejant-me el roig com un contacte sense pressa. ... I calla tot i tot em veda... El meu silenci es va odorant de tu i tu harmonia d'aquesta meua passió. Quelcom real s'escriu, tu a nu, i els pensaments són cabrits en follia de saltirons sense raó. Ja no sé pas d'aquesta flaire del teu espigol i la meua menta, quan expandit alé és ni tu ni me! Com ens depota aquesta veu de brasa fèrria, per lenta, que ens fa vastíssim i ablatat tot l'aire! Des dels teus ulls fins als meus ulls, a penes va res més que la mirada; el teu goig és la glorieta ben cercada on el goig m'alça un ziprer d'antulls, i l'ocellada del després tota hi balega sense cant. Quina sabu d'entranyes correspostes sap entendre't te pomes a les galtes assaborides pels meus llavis! La coratgia, festivant en lluita d'abbes i de postes les serenors més altes, ens fa bruncir-les sense glavis! Es que somnio o és que visc? ... Deixaré el cap sobre la teva falda em faran nua pacífic els desficiis. Serà la porta, sense clau ni balda, d'ací al teu venir-me en flors d'amic... Ah, quin donar-me sense risc!

I a l'hora freda que el respir corona de rosada vital tot l'esclatible, la teva companyia és tebioma com la lleit matiner amb baix d'estable. Felix l'instant constant de dir-te meua sense furia, besant la flama que s'enfuig en una tria sense cap rebuig, prodiga en la riquesa i la penúria! Don ve l'ezacta meravella de rimar sol i estel amb vol i anheli? Somni a pura verema que aconsella un ritua de danses que t'entreguen en tregu sobre el lucre, deixant al propi foc tastar en panses l'íntim raïm vençut en sucre... Atureu-vos, coloms passionals!; no esvaloteu, amb la gatzara d'ales, l'aire sensible de la nostra amor... No desvetlleu aquestes mars totals empèitides en un goig de cales amansidors de claror!... Ara que el somni sap crear la vida en ànima del viure, deixeu-me el goig del somni lliure sense més temps que el somniar.

2na. Antífona al somni. — Diria's que és un somni la paraula d'aquest càntic sentit sense cap so — Diria's que no cal parlar la taula quan el convit total el brinda el jo. — Diria's que és un vent a les banderes hissades sobre el goig que s'enfuda. — Diria's que ens creem les primaveres! — Diria's que hi són carn de jo i de tu!

València, 1950. XAVIER CASP.

L'ENGLANTINA (FRAGMENT)

"VALLESPIR" Aquest vaquer que guarda la vacada, no dirien que sembla un mariner amb sa brusca que s'infla a la ventada i el seu cant d'esperit aventurer? Si és mariner d'aquest mar d'herba tendra podrà confondre amb el sol d'una nau aquell raig de claror que ve d'encendre el cel de març pintat de blanc i blau. Sense esforç s'imagina una carena amb sa proa florida d'espinaç; el cirerer tot blanc, de la sirena el cos banyat d'escluma al cap del ras. De la muntanya al cim s'alça una vela que va sense equipatge ni llagut; i la rosa dels vents que la revela sinó el plomall obert de la puput? Deixem errar la nau de primavera amb els encants de la musa de marc... Aquell vaquer en el prat davant l'Albera i la tofa d'alzines seculars! Edmond BRAZES.

València, 1950. XAVIER CASP.

DISTINCIO A PAU CASALS

Per disposició del Consell Municipal de Castres (Tarn), adoptada per unanimitat, ha estat declarat Ciutadà d'Honor de la ciutat l'insigne català Pau Casals. En presència de Mr. Georges Salles, director de Museus de França i d'altres destacades personalitats franceses, com també representacions catalanes, l'Alcalde d'aquella ciutat féu entrega a l'il·lustre artista de l'acord adoptat.

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2a EPOCA. — Núm. 124. — Novembre del 1950.

Fundador : LLUIS COMPANYS

Redacció
6, Bld Poissonnière
Tel. PRO 15-01, poste 168
Paris (IX)

Xecs postal
Paris, C. 646950
SANTIAGO VILA
5, Fbg Poissonnière
Paris (IX)

PREU : 10 francs

INIMITABLES ALS ESTUDIOSOS

Aquests darrers anys, potser com a reacció a la solitud catalana en què visc en aquesta urbs de 8 milions de solitars, he dedicat les altes hores de la nit a la lectura d'història. He devorat tot el Rovira i Virgili, el Ferran Soldevila, els volums interminables de Balaguer i Bonafant, gairebé tot el Calmette, el Melo. He rellegit Welles i estudiat Toynebe en els seus volums originals.

Es en aquest estat d'esperit que la meua germana i el meu cunyat, que són els meus proveïdors d'aquest aliment espiritual, m'han enviat una sèrie de llibres, entre ells la recent Història d'Espanya en 4 volums de Menéndez Pidal. La lectura del primer volum m'ha donat un suggerit i valguem a dir, una impressió que serà publicada a « La Nostra Revista » de Mèxic. Aquest mateix pròleg i la introducció de Toynebe al seu « A Study of History » m'han suggerit, per oposició i per comparació, aquest breu estudi d'avui.

El pròleg de Menéndez Pidal, certament interessant, ve a ésser una enumeració de les característiques fonamentals del caràcter espanyol i dels trets més substancials de la història d'Espanya. Amb els títols dels capítols es comprèn el seu objectiu: « Sobriedad », « Desinterés », « Apatia i Energia », « Idealidad », « Individualismo », « Unitarismo i Regionalismo », « Las Dos Españas », etc., etc.

El capítol més llarg és el que fa referència a l'estructura de l'estat espanyol. Vint pàgines d'un assaig que no passa de gaire cent, estan dedicades a demostrar que el concepte central de la història d'Espanya és el concepte d'unitat. Espanya creua la unitat en temps dels romans, dels godis, de l'edat mitjana. Aquest desig apassionat i unànime envers la unitat, fou tan sol retardat per cantonalismes i regionalismes anacrònics, marginals. Espanya — diu Menéndez Pidal — ha estat sempre una unitat nacional perfectament definida amb tendència al plurilingüisme sense transcendència política. Ha hagut bilingüisme a Castella, a Galícia, a Astúries, a Lleó, a Catalunya, sense conseqüències decisives en el pla de la unitat política.

Si el pròleg de Menéndez Pidal és lleuger després dels volums de Soldevila i Rovira i Virgili, assistim a dos intents diametralment oposats: mentre l'historiador espanyol s'esforça a presentar l'impuls envers la unitat com el motor propulsor de la història peninsular amb certes desviacions « localistes » i lingüístiques sense transcendència, els historiadors catalans presenten amb gran eloqüència i amb una profusió de fets veritablement colpidors, la tesi diversificadora, diferencial, autònoma o separada, de la història de Catalunya.

Mentre Soldevila i Rovira i Virgili, per exemple, qualifiquen el Compromís de Casp com l'error més gran de la història del nostre país, error que senyala el « començament de la fi » de la vida col·lectiva de Catalunya, Menéndez Pidal diu literalment que « el heuric més insigne i exemplar en la política del segle XV ».

Es a dir, Menéndez Pidal parla d'Espanya com si en el transcurs del seu desenvolupament històric no hi haguessin hagut motivacions catalanes autòctones, autònoms o independents, de les motivacions castellanes centrals. Rovira i Virgili, Ferran Soldevila i els historiadors de l'escola catalana parlen, per altra banda, com si la vida del nostre poble hagués estat motivada per raons pròpies absolutament independents de les condicions determinades per l'existència dels països veïns, especialment el més dinàmic de tots ells: Castella.

Els dos sistemes d'interpretació històrica fallen perquè tots dos són apriorístics. És a dir, tant Menéndez Pidal com

els historiadors catalans, atribueixen a l'oligarquia catalana un sistema d'idees polítiques innat a l'home del segle XIX, però completament alià a les generacions passades i a la idea nacional, el sentit patriòtic.

Nació i Pàtria, són dues concepcions moderníssimes que arrenquen gairebé de la resistència a l'intent unificador napolèonic. Les nacions americanes són totes filles del segle XIX; Estats Units nasqué un segle abans; Itàlia acaba d'aparèixer el seu sentit d'unitat; Alemanya no l'ha tingut mai. No es pot parlar de nacions en el sentit estricte de la paraula en referir-se a unitat lingüística, política, geogràfica o geogràfica tan « fluida » com Polònia, Txecoslovàquia, Hongria, Àustria, Romania, Jugoslàvia, Bulgària, Albània, etc., etc. Són Rússia, Índia, Xina, nacions? Són Canadà, Austràlia, Nova Zelanda, Àfrica del Sud, països?

El veïnatge de la sola nació històricament ben definida, del món — França — i la seva tremenda influència en el pensament polític català i castellà, des de 1714, ha creat un miratge en el nostre concepte nacional.

Els « Auster » a França un imperi catòlic del qual Castella fou el centre inspirador i propulsor, però l'Espanya dels Àustries no fou una nació pròpiament dita. Amb quin criteri nacional es podria justificar, per exemple, la prohibició feta als catalans de comerciar amb les Amèriques? Qui podria concebre una disposició de l'estat francès prohibint als bretons, per exemple, de comerciar amb Algèria?

Més tard, els Borbons intentaren imposar als catalans i castellans, un sentit de Pàtria, però el seu concepte unitari i centralista era tan antagònic de la realitat diversa i descentralitzada de la Península, que fracassaren en llur intent.

Si és difícil — en aquestes condicions — escriure una història nacional espanyola quant difícil seria escriure una història nacional catalana!

D'aquí que consideri oportuna l'opinió de Toynebe en afrontar-se, en el seu estudi d'història, a un problema semblant, però bé que molt més transcendental.

En efecte, en intentar explicar el mecanisme que ha determinat el procés de la història universal, farà l'historiador? O explicarà, una després de l'altra, les diferents històries nacionals establint els lligams que les uneixen i les diferències que les separen?

Aquest sistema és impossible, diu Toynebe en la seva introducció, « perquè no hi ha cap nació, o cap estat nacional a Europa que tingui una història autòctona ».

Les forces en acció — diu més endavant — no són nacionals, sinó que procedeixen de causes molt més àmplies, incomprensibles si les estudiem parcialment i sol·licitables si les percebem actuant com un tot en el si de la societat.

Anglaterra, pel seu insularisme, pel fet que el seu desenvolupament històric ha estat marginal, extra-europeu, podria tenir, més que cap altre país del món, una història nacional. Per altra banda, hi ha una sèrie de fets pertanyents a la història universal que tenen, aparentment, motivacions angleses. La conjunció d'aquests dos fenòmens podria donar lloc a una història anglesa autòctona, deslliada dels processos circumdants.

Però fins en el cas d'Anglaterra, Toynebe nega aquesta eventualitat i demostra que fets tan « anglesos » com la Revolució Industrial, el Parlamentarisme, l'Anglicanisme religiós, etc., etc., foren motivats per causes extra angleses, europees o universals.

« La història nacional d'Anglaterra — diu Toynebe — no ha estat mai un país intel·ligible terreny d'estudi històric si la considerem isolada. Si això és veritat d'Anglaterra, l'observació serà « a fortiori » justa per a qualsevol altre estat.

Quin serà, doncs, el criteri històric?

Si no existessen desenvolupaments locals autòctons, caurem en l'altre extrem de l'uniformització del procés històric? Si no té raó Rovira i Virgili, la tindrà Menéndez i Pidal?

Toynebe dona la resposta a aquest angolet dilema interpretatiu, en fer la següent afirmació: « Diverses nacions històriques queden en estat de fet, perquè una causa general idèntica, perquè cada u d'elles reacciona i cada u d'elles contribueix d'una manera diferent al procés que engendra aquella causa ».

Els membres d'una « societat » determinada (Toynebe empra aquest terme) « estat » en un sentit molt ampli, la societat cristiana occidental, per exemple) són sotmesos, posem per cas, a una mateixa pressió exterior. Cada u d'elles resistirà (o no resistirà) d'una manera distint i és a través d'aquesta resistència que s'accentuaran els caràcters diferencials dels membres d'aquelles societats sense que canvii llur estructura central i pregona (Tots continuaran essent, per exemple, cristians occidentals).

Tras, membres de la societat cristiana occidental d'Europa i de França, Anglaterra reaccionaren d'una manera diferent a una mateixa causa general, la pressió exterior germànica. « Espanya es mantingué en una « neutralitat » favorable a l'Invasor; França es rendí sense mobilitar els seus recursos; Anglaterra sortí victoriosa de l'escomesa més brutal que hagi sofert al transcurs de la seva història.

Es evident que aquesta diferent manera de reaccionar davant una mateixa causa general conduïa a accentuar els caràcters diferencials de l'Anglaterra, França i Espanya, sense que els tres països deixessin d'ésser membres de la mateixa societat cristiana occidental.

J. Muntanya

Barcelona, novembre, 1950.

(Passa a la segona pàgina)

Després de la resolució de les Nacions Unides

No hem estat mai partidaris de mirar els problemes d'esquellentes, sense gosar enfocar-los amb la llum crua de la realitat, per amargosa i dolorosa que sigui. Respectuosos dels deures que imposa la veritable democràcia, sempre hem preferit mirar-los cara a cara, per ésser aquest el millor mitjà de resoldre'ls. La tàctica d'amagar el cap sota de l'ala, és no solament indigna, ans encara nefasta i contraproduent.

Es per això que no podem deixar de fer constar la gravetat extraordinària del moment polític que estem vivint. La darrera resolució de les Nacions Unides aixecant la recomanació de ruptura diplomàtica amb Espanya i autoritzant la seva admissió als organismes especialitzats de les N.U., prèvia llur aprovació.

La resolució adoptada concreta que l'establiment de relacions diplomàtiques i l'intercanvi d'ambaixadors i de ministres amb un govern, no implica l'enjudiciament de la política interior d'aquest govern. La resolució no modifica gens la condemna del règim de Franco per les Nacions Unides ni la prohibició que pesa sobre Espanya per a posar la seva candidatura a les Nacions Unides, mentre aquest règim continuï a poder. S'especifica que la condemna ve determinada pels orígens feixistes del mateix règim. També subsisteix l'amenaça d'una intervenció del Consell de Seguretat.

Aquesta resolució fou sotmesa a l'Assemblea general de les Nacions Unides el 4 de novembre, autoritzant els seus membres a restablir les relacions diplomàtiques amb Espanya i autoritzant la seva admissió als organismes especialitzats de les N.U., prèvia llur aprovació. El delegat de l'Uruguai fou molt oportú destacant l'importància política d'aquelles de les comissions o organismes « tècnics » dependents de l'ONU i als quals podrà integrar-se Franco, gràcies a la resolució votada. Podrà entrar a l'UNESCO, malgrat que l'article 2a de l'enyerament franquista prescriu als mestres l'ensenyament dels principis falangistes; ho podrà fer a l'Organització Internacional del Treball, malgrat els sindicats verticals i fàctics, i podrà entrar a l'I.R.O. que té la missió d'emparar els refugiats polítics antifranquistes.

Heus ací algunes de les reaccions produïdes per l'actitud de l'ONU.

ESTATS UNITS
En la conferència de premsa del 16 de novembre, el President Truman declarà que « no era partidari del nomenament d'un ambaixador a Espanya, però que potser el convenien de fer-ho encara que això no estigué d'acord amb les seves idees actuals ». Segons la referència que ens facilita l'« U.S.A. », de París, el President també declarà que un ajut en forma de préstec no té res a veure amb el nomenament d'un ambaixador.

El resultat feroçment anticomunista de les darreres eleccions comportarà que tant Truman com el Departament d'Estat cedixin bastant en llur actitud antifranquista. Ja es parla — en demés del préstec dels 62 milions i mig de dòlars de donar altres crèdits a Franco com a compensació, als republicans, d'un crèdit de 100 milions de dòlars, ja tornat a recordar, però, (20-1-50) « que les clausules dels préstecs a Espanya en cap cas seran més liberals que els dels préstecs a altres països i que els E.E.U.U. continuaran demanant insistèntment que Espanya procedeixi a diferents reformes econòmiques, i que si tingués un sistema econòmic més eficient podria obtenir crèdits amb més facilitat ».

Per al « New York Times », « la decisió de l'ONU és desagradable », però era inútil oposar-se a una majoria de membres tan acusada. Les Nacions Unides han donat un pas positiu en favor d'un règim totalitari i amb la confessió de derrota en el dret moral. (...) L'únic cohort que ens queda és que la pindola ha estat una mica endolcida i que continuen en vigor les condemnes contra Espanya de San Francisco i de Potsdam i de la resolució de l'Assemblea de l'ONU, el 1946. Hi és denunciada que el règim fou establert amb l'ajut de l'Eix i

(Passa a la segona pàgina)

EL FEIXISME ESPANYOL INDULTAT PARCIALMENT

L'Assemblea general de les Nacions Unides decidí, el 4 de novembre, autoritzar els seus membres a restablir les relacions diplomàtiques amb Espanya i autoritzant la seva admissió als organismes especialitzats de les N.U., prèvia llur aprovació.

La resolució adoptada concreta que l'establiment de relacions diplomàtiques i l'intercanvi d'ambaixadors i de ministres amb un govern, no implica l'enjudiciament de la política interior d'aquest govern. La resolució no modifica gens la condemna del règim de Franco per les Nacions Unides ni la prohibició que pesa sobre Espanya per a posar la seva candidatura a les Nacions Unides, mentre aquest règim continuï a poder. S'especifica que la condemna ve determinada pels orígens feixistes del mateix règim. També subsisteix l'amenaça d'una intervenció del Consell de Seguretat.

Aquesta resolució fou sotmesa a l'Assemblea general de les Nacions Unides el 4 de novembre, autoritzant els seus membres a restablir les relacions diplomàtiques amb Espanya i autoritzant la seva admissió als organismes especialitzats de les N.U., prèvia llur aprovació. El delegat de l'Uruguai fou molt oportú destacant l'importància política d'aquelles de les comissions o organismes « tècnics » dependents de l'ONU i als quals podrà integrar-se Franco, gràcies a la resolució votada. Podrà entrar a l'UNESCO, malgrat que l'article 2a de l'enyerament franquista prescriu als mestres l'ensenyament dels principis falangistes; ho podrà fer a l'Organització Internacional del Treball, malgrat els sindicats verticals i fàctics, i podrà entrar a l'I.R.O. que té la missió d'emparar els refugiats polítics antifranquistes.

Heus ací algunes de les reaccions produïdes per l'actitud de l'ONU.

ANGLATERRA
El Sots-Secretari del Foreign Office responent a un diputat conservador digué que Anglaterra no havia votat la proposició de l'ONU perquè « el Govern segueix condemnant les bases que establien el règim espanyol ».

Tenint en compte però, que el Govern laborista sempre ha estat partidari de tenir un ambaixador a Madrid, és de creure que no es farà esperar gaire la seva designació.

L'important diari liberal « Manchester Guardian », diu que si la « cruzada » anticomunista (sempre invocada per la propaganda franquista) hagués tingut més èxit, és possible que avui tota Europa estaria gaudint dels beneficis de la tirania franquista. Al·ludint la ineficacitat — segons el « Caudillo » — dels vells sistemes, el diari anglès suposa que demana l'atreuiment de les llibertats tradicionals. I pregunta: « Caldrà també rectificar la Declaració dels Drets Humans de manera convenient per a Franco? ».

FRANÇA
Un portantveu del Quai d'Orsay ha declarat « que pel moment no pensava nomenar-se ambaixador de França a Madrid ».

El Consell Nacional de la S.F.I.O. ha condemnat el vot de l'ONU perquè demana l'atreuiment de la seva tirania. És lamenta de l'abstenció de França i « afirma la voluntat de les masses populars perquè cap ambaixador francès no sembli estimular, amb la seva presència a Madrid, la tirania del complex d'Hitler i de Mussolini sobre el poble espanyol ».

L'acte celebrat a París per la Lliga dels Drets de l'home contra la resolució de l'ONU és veié concorregutíssim. Parlaren els Srs. Emile Khan, de la Lliga; Marcel Bernfeld, d'Amis de la Lliga; Jacques Lacroix, de la Jeune République; Martin Chausser, escriptor catòlic; Jean Cassou, escriptor i el senador G. Chazette. La presència del Ministre de Guatemala, senyor Enrique Muñoz, donà lloc a una gran manifestació de simpatia.

(Passa a la segona pàgina)

lers d'homes pertanyents a tots els partits polítics estan condemnats. El delegat de l'Uruguai fou molt oportú destacant l'importància política d'aquelles de les comissions o organismes « tècnics » dependents de l'ONU i als quals podrà integrar-se Franco, gràcies a la resolució votada. Podrà entrar a l'UNESCO, malgrat que l'article 2a de l'enyerament franquista prescriu als mestres l'ensenyament dels principis falangistes; ho podrà fer a l'Organització Internacional del Treball, malgrat els sindicats verticals i fàctics, i podrà entrar a l'I.R.O. que té la missió d'emparar els refugiats polítics antifranquistes.

Heus ací algunes de les reaccions produïdes per l'actitud de l'ONU.

ESTATS UNITS
En la conferència de premsa del 16 de novembre, el President Truman declarà que « no era partidari del nomenament d'un ambaixador a Espanya, però que potser el convenien de fer-ho encara que això no estigué d'acord amb les seves idees actuals ». Segons la referència que ens facilita l'« U.S.A. », de París, el President també declarà que un ajut en forma de préstec no té res a veure amb el nomenament d'un ambaixador.

El resultat feroçment anticomunista de les darreres eleccions comportarà que tant Truman com el Departament d'Estat cedixin bastant en llur actitud antifranquista. Ja es parla — en demés del préstec dels 62 milions i mig de dòlars de donar altres crèdits a Franco com a compensació, als republicans, d'un crèdit de 100 milions de dòlars, ja tornat a recordar, però, (20-1-50) « que les clausules dels préstecs a Espanya en cap cas seran més liberals que els dels préstecs a altres països i que els E.E.U.U. continuaran demanant insistèntment que Espanya procedeixi a diferents reformes econòmiques, i que si tingués un sistema econòmic més eficient podria obtenir crèdits amb més facilitat ».

Per al « New York Times », « la decisió de l'ONU és desagradable », però era inútil oposar-se a una majoria de membres tan acusada. Les Nacions Unides han donat un pas positiu en favor d'un règim totalitari i amb la confessió de derrota en el dret moral. (...) L'únic cohort que ens queda és que la pindola ha estat una mica endolcida i que continuen en vigor les condemnes contra Espanya de San Francisco i de Potsdam i de la resolució de l'Assemblea de l'ONU, el 1946. Hi és denunciada que el règim fou establert amb l'ajut de l'Eix i

(Passa a la segona pàgina)

Qui paga les exportacions espanyoles?

Els dirigents del falangisme espanyol necessiten divises estrangeres. Els cal fer estalvis en vistes al dia de demà i, en tant, els cal aconseguir maquinària i matèries primeres per a seguir subministrant el combustible necessari per a la bona marxa de la fàbrica de negocis fabuloses i de les majors immoralitats i absurditats financeres: el « Instituto Nacional de Industria ».

Com aconseguir l'anterior objectiu? Molt fàcilment: provocant i intensificant les exportacions de productes espanyols. Per tal d'aconseguir que els estrangers vulguin comprar a Espanya sols hi ha un mitjà: empènyer l'estructura del comerç amb l'exterior vers una artificiosa caiguda dels preus — de si extraordinàriament acusats per causa dels enormes impostos, de la corrupta i ineficàcia burocratització, dels innecessaris monopolis de tota mena, de les càrregues socials i per l'escaís rendiment de la mà d'obra — donant lloc a un veritable « dumping », o sia, venent per sota del preu a què normalment poden vendre els altres països d'economia més racionalitzada, o no sotmesos a tan greus i brutals ingerències estatals.

Però, com és possible que el país més car del món — a excepció de la URSS — pugui vendre a preus més reduïts que els que ofereixen els exportadors d'altres Estats? Si el mercat de divises i el comerç exterior fossin lliures ho podríem atribuir al fet que la pesseta està a un nivell molt baix, però no és pas això el que causa puix que els preus de cotització de la pesseta en les operacions d'intercanvi comercial és fixat per l'Estat espanyol en un esforç completament estèril encaminat a mantenir la ficció d'una Hisenda estable i sanejada, quan la realitat ho nega constantment. No; i el mecanisme que s'ha posat en marxa per tal de fomentar les exportacions és el següent: els exportadors espanyols tenen l'ordre de vendre a preus per sota del cost i a canvi, són compensats amb unes elevades primes — de fins al 120 % — com en el cas dels fabricants d'articles derivats del sucre —; amb un extorn, generalment, del 30 % de les divises estrangeres aconseguides amb llurs exportacions — i que els permetrà d'el mercat negre — i, per fi, amb una tàctica autoritzada per a poder augmentar els preus del romanent d'aquells articles que restin per a ésser destinats per al consum en el mercat interior.

La maniobra no pot ésser més clara. El poble, la castigada classe mitja

i el depauperat proletariat, han de pagar els llurs propis estalvis o del car de menjar i de vestir tant com ho permetin les més elementals limitacions físiques, per tal que els exportadors espanyols puguin vendre a l'estranger i, d'aquesta manera, aconseguir divises i beneficis que després es repartiran aplegement entre els ministres franquistes, els grans fabricants — que així podran resistir les restriccions elèctriques i altres dificultats característiques del caos en què vivim — l'alta burocràcia interventora en els afers comercials i els traficants amb la fam i les necessitats del desvalgut i desemparat poble espanyol.

Després llegirem en les notes que periòdicament publica la servil premsa franquista que « el comerç exterior de França ha augmentat », però no ens dirà que això ha estat possible a expensas d'un considerable augment del cost de la vida de les classes humils i en benefici, lament, de les castes privilegiades que viuen a l'entorn de l'actual Estat espanyol, dels monopolistes de l'I.N.I. i dels qui remuneren les cíerres dintre del cubell de les finances públiques. Cada dia hi ha més misèria en aquest país on la minoria dels milionaris és cada dia més rica.

Alguna mentalitat reaccionària, o poc coneixedora de la veritat fonamental i de la necessitat urgent d'una real llibertat de comerç, pot afirmar que totes aquestes mesures de control i intervenció són indispensables per tal de « proteger a la indústria i al comerç espanyols ». I ara demostrarem, amb un senzill exemple escollit a París, entre mil d'altres que podríem ressenyar, com ni tan sols aquella pretesa base de procedir existeix en les maneres de procedir dels dictadors econòmics espanyols. La casa (H. Heller), de San Feliu de Guíxols, important entitat manufacturera del ram del sucre, el capital de la qual és d'origen anglès, demanà autorització per tal d'importar, dels E.E. UU. d'Amèrica, sis nous models de màquines, valorades en més d'un milió de pessetes cadascuna, amb les quals es podria aconseguir la producció d'aglomerats i discs de sucre a preus més reduïts i amb major quantitat i millors característiques tècniques. Després de llargues negociacions, resoltes sempre a base d'interessos pertorbacions econòmiques i molesties de tota mena, i després d'haver fet instal·lacions especials en el port de Sant Feliu i d'haver-se situat la maquinària damunt del molls de Nova York, alshores resultà que els negociadors comercials de l'Estat es-

DISSISSIO del GOVERN ALBORNOZ

En el moment d'entrar en cinquena aquesta edició rebem la següent nota oficial:

« El Presidente del Consejo de Ministros D. Alvaro de Albornoz ha entregado al Sr. Presidente de la Republica la dimision del Gobierno, estimando que la última resolución de la Asamblea de las

Naciones Unidas cierra una etapa en la lucha por la liberación de España, y a fin de facilitar a Su Excelencia la adopción de las resoluciones que considere procedentes, ante las nuevas circunstancias y perspectivas, mediante el ejercicio de su prerrogativa constitucional ».

CARNET POLITIC PRIETO DI MTEIX DE PRESIDENT DEL P.S.O.E.

La votació de l'ONU revocant parcialment els acords del 1946 no ha satisfet ningú. Els exilats, tot i que fa temps ja previem aquesta trista claudicació de les potències democràtiques, l'hem rebut amb indignació, els franquistes amb ironies i sarcasmes, a l'extrem que s'ha parlat del dret a unes reparacions i no pas de caire moral, car els falangistes en lloc de mirar de cara el sol ho fan de cara les banques americanes. Els nostres amics liberals de tot el món no han estat tènies en llur repulsa a la defeció de l'ONU i a hores d'ara una

infininitat de diaris i d'organitzacions han denunciat la retractació inconcebible i el perill d'un companyonatge indigne a les Comissions Internacionals.

Creiem oportú especificar l'estat actual de les relacions de les nacions amb Franco i el Govern de la República. Governos que tenen reconegut el de la República exiliada: Mèxic, Guatemala, Panamà (?), Polònia, Txecoslovàquia, Bulgària, Albània, Romania, Hongria i Iugoslàvia. Els qui no tenen reconegut el règim franquista: Rússia, Xina, Bielorrússia, Ucraïna, Índia, Pakistan, Abissínia, Finlàndia, Nova Zelanda i Austràlia. Es de creure que la recent votació de l'ONU determinarà rectificacions a aquesta llista.

El Govern de la República ha proposat als partits polítics i sindicals unes bases que diuen, en resum: Afirmació de la legalitat; oposició al franquisme i a tota restauració, a espalles de l'opinió del país; requeriment a l'ONU perquè d'acord amb la Carta de San Francisco siguin retornats a Espanya els drets de ciutadania; acció conjunta, sota la presidència del Govern i amb « las debidas seguridades de confianza y garantías de responsabilidad »; unificació i intensificació dels moviments de l'interior en una « acció responsable de acuerdo con el Gobierno » i, finalment, elaboració d'un pla nacional que garanteixi « la convivencia y la paz en el orden, la libertad y la justicia ».

Per ara, és l'única iniciativa que ha sorgit després de l'anul·lació parcial dels vells acords de l'ONU contra Franco.

Mentre el Departament de Justícia dels E.E. UU. declara que els falangistes estan afectats per la llei anticomunista que prohibeix l'entrada en aquell país als adherits als partits totalitaris, l'Export-Import està preparant l'aplicació del crèdit de 62 milions i mig de dòlars als industrials

YEUS AMIGUES

Volem destacar, per llur importància, les intervencions dels delegats de Iugoslàvia i de l'Uruguai. El primer observà que « el mateix règim, el mateix govern, els mateixos principis totalitaris que existien fa quatre anys continuen existint a Espanya. Els vol oblidar el món que sabem: que onze anys després de la guerra civil es continua afusellant i que mi-

HA MORT EL DR. J. SOLÉ I PLA

El dia 31 d'octubre morí a Barranquilla (Colòmbia) el Dr. Joan Solé i Pla de la Facultat de Medicina de Barcelona i Diputat al Parlament de Catalunya. El difunt militava a l'Esquerra Republicana de Catalunya la qual l'inclogué en la candidatura per Barcelona en les eleccions del 1932.

Destijó el President Macià que en la representació del nostre Partit al Parlament hi figuressin totes les tendències, obtingué la conformitat del Dr. Solé i Pla en tant que element destacat del separatisme català.

Aquest patriota es distingí durant la guerra del 1914 per la seva franca actitud al·lòdofila i fou l'ànima dels voluntaris catalans que lluitaren causant la gran admiració de llurs caps militars. El Govern francès el concederà amb la Legió d'Honor.

Descansi en pau el diputat català i signifiquem als seus familiars el nostre sentiment per tan trista pèrdua.

(Passa a la segona pàgina)